

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/13

URBROJ: 65-23-08

Zagreb, 11. svibnja 2023.

P.Z. br. 458

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o izvanparničnom postupku***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 11. svibnja 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/168

URBROJ: 50301-21/32-23-8

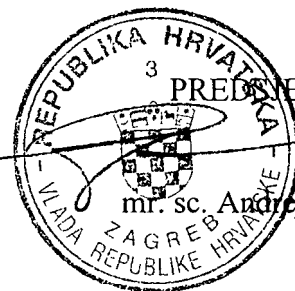
Zagreb, 11. svibnja 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o izvanparničnom postupku

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o izvanparničnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

3
PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

GLAVA I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju pravila na temelju kojih sud i javni bilježnik, kad je to ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku određeno, postupa u rješavanju izvanparničnih stvari.

(2) Opće odredbe ovoga Zakona primjenjuju se na sve izvanparnične postupke osim ako odredbama ovoga Zakona koje uređuju posebne postupke ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(3) Primjenom općih odredaba ovoga Zakona rješavat će se i građanskopravne stvari iz nadležnosti sudova za koje nije izrijeком određeno da će se rješavati po pravilima nekog drugog postupka ako bi to odgovaralo pravnoj prirodi tih stvari.

Odgovarajuća primjena odredaba zakona koji uređuje parnični postupak Članak 2.

Na pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

Nadležni sud Članak 3.

(1) U izvanparničnom postupku u prvom stupnju stvarno je nadležan općinski sud, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije propisano.

(2) Mjesna nadležnost sudova u izvanparničnom postupku uređuje se posebnim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, ako za pojedine pravne stvari nije utvrđena ovim Zakonom.

Sastav suda Članak 4.

(1) U izvanparničnom postupku u prvom i drugom stupnju sudi sudac pojedinac, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(2) Sudski savjetnik i drugi na to ovlašteni sudski službenici mogu u izvanparničnom postupku poduzimati radnje u skladu s ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

(3) O prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji protiv rješenja odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u sastavu u kojem odlučuje u parničnom postupku.

Stranke **Članak 5.**

(1) Stranke su:

1. predlagatelj
2. osoba koju je predlagatelj označio kao protustranku
3. svaka osoba na čiji pravni položaj bi mogla izravno utjecati odluka čije se donošenje predlaže ili odluka koju sud, u povodu prijedloga ili po službenoj dužnosti, može donijeti, odnosno osoba na čiji bi pravni položaj mogla izravno utjecati neka druga radnja suda poduzeta u postupku
4. svaka osoba, tijelo, organ društva ili oblik udruživanja koji se na temelju ovog Zakona ili drugog zakona koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku može ili treba uključiti u postupak.

(2) Ne smatra se strankom osoba ili tijelo koji su po zakonu dužni dostaviti sudu određenu odluku ili drugi pravni akt ili ga na drugi način obavijestiti o postojanju razloga za pokretanje izvanparničnog postupka po službenoj dužnosti, osim ako za to ne ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Učinci stranačkih radnji **Članak 6.**

Radnje i propuštanja jedne stranke ne proizvode pravne učinke izravno za druge stranke, osim ako za pojedine slučajeve nije ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku drukčije određeno ili ako to ne proizlazi iz prirode postupovnog odnosa.

Nesposobnost stranke **Članak 7.**

(1) Ako sud ili javni bilježnik tijekom postupka posumnja da stranka zbog duševnih smetnji ili drugih razloga nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima izvijestit će o tome nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad.

(2) Sud ili javni bilježnik prekinut će postupak dok Hrvatski zavod za socijalni rad ne provede odgovarajući postupak. Za vrijeme prekida postupka mogu se poduzimati samo radnje za koje postoji opasnost od odgode, osobito one radnje kojima treba zaštititi ili osigurati prava stranke koja nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima.

(3) Sud ili javni bilježnik može u slučaju iz stavka 1. ovoga članka takvoj stranci postaviti privremenog zastupnika u postupku.

(4) Ako sud ili javni bilježnik stranci iz stavka 1. ovoga članka postavi privremenog zastupnika, neće prekinuti postupak, a ako ga naknadno postavi, nastaviti će prekinuti postupak.

Punomoćnici stranaka **Članak 8.**

(1) Stranke mogu osobno ili preko punomoćnika poduzimati radnje u izvanparničnom postupku.

(2) Na zastupanje stranaka putem punomoćnika u izvanparničnom postupku na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak.

Otklanjanje nedostataka **Članak 9.**

(1) Sud će tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti na nedostatke koji se tiču sposobnosti stranaka, urednoga zastupanja stranaka te posebnih ovlasti potrebnih za vođenje postupka.

(2) Sud će radi otklanjanja takvih nedostataka odrediti potrebne mjere, vodeći računa da zbog toga za stranku ne nastupe štetne posljedice.

(3) Protiv odluka kojima se određuju takve mjere nije dopušten poseban pravni lijek.

GLAVA II. **POSTUPAK**

Pokretanje postupka **Članak 10.**

(1) Postupak se pokreće prijedlogom stranke, a po službenoj dužnosti kad je to zakonom propisano.

(2) Prijedlog kojim se pokreće postupak, osim ako se odmah ne odbaci, dostavlja se, prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak o dostavi tužbe, svim osobama koje su naznačene kao stranke te osobama za koje sud u skladu s odredbom članka 5. ovoga Zakona smatra da bi trebale biti uključene u postupak.

(3) Sud će u postupcima koji se pokreću po službenoj dužnosti najkasnije u prvoj procesnoj radnji koju poduzme prema stranci naznačiti predmet postupka.

(4) Odredbe stavaka 2. i 3. ovoga članka ne primjenjuju se u zemljišnoknjižnom postupku.

Zahtjev Članak 11.

(1) Prijedlog kojim se pokreće postupak ne mora sadržavati određen zahtjev, ali iz prijedloga treba biti jasno kakvu odluku ili drugu sudsku radnju predlagatelj zahtijeva te na kojoj činjeničnoj osnovi temelji zahtjev, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(2) Ako se zahtijeva isključivo isplata novčanog iznosa čija visina nije određena ili koja druga odgovarajuća činidba, sud će rješenjem pozvati stranku da takav zahtjev postavi u određenom roku uz upozorenje na posljedice iz stavka 3. ovoga članka. Protiv tog rješenja posebna žalba nije dopuštena.

(3) Ako stranka u slučaju iz stavka 2. ovoga članka ne postavi zahtjev u određenom roku, sud će prijedlog odbaciti.

Povlačenje prijedloga Članak 12.

(1) Prijedlog kojim je pokrenut postupak može se i bez pristanka protustranke povući u cijelosti ili djelomično do donošenja prvostupanjske odluke.

(2) Nakon donošenja odluke prvostupanjskog suda prijedlog se može povući i do donošenja odluke drugostupanjskog suda, ali samo uz izričiti pristanak protustranke.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prvostupanjski sud donijet će rješenje kojim će ukinuti pobijano rješenje i utvrditi da je prijedlog povučen te će odlučiti o troškovima postupka.

(4) U postupku koji se može pokrenuti i po službenoj dužnosti, prijedlog se može povući samo do donošenja prvostupanjske odluke. U tom slučaju smatrat će se da je postupak dovršen povlačenjem prijedloga, osim ako prvostupanjski sud u roku od 30 dana od davanja izjave o povlačenju ne donese rješenje o nastavku postupka po službenoj dužnosti. Nakon donošenja rješenja o nastavku postupka po službenoj dužnosti prijedlog se više ne može povući.

(5) Sud će jasno naznačiti predmet postupka u rješenju o nastavku postupka po službenoj dužnosti i kad tijekom postupka odluči promijeniti predmet postupka.

Postojanje postupka Članak 13.

Postupak počinje podnošenjem prijedloga sudu ili poduzimanjem prve postupovne radnje suda u postupku koji se pokreće po službenoj dužnosti.

Vodenje postupka Članak 14.

(1) Sud upravlja postupkom i brine da se rasprave sva činjenična i pravna pitanja važna za donošenje odluke, bez odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova.

(2) Sud je dužan tijekom postupka paziti da se zaštite prava i interesi djece, osoba s duševnim smetnjama ili osoba koje se iz drugih razloga nisu sposobne same brinuti o sebi i svojim pravima i interesima.

(3) Sud će tijekom cijelog postupka nastojati da se stranke sporazumiju o načinu uređenja odnosa među njima.

Pouka i pomoć neukoj stranci

Članak 15.

(1) Ako se stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti o predmetu postupka, a stranku ne zastupa punomoćnik, sud će ih upozoriti na potrebu uzimanja punomoćnika.

(2) Sud će stranku koju ne zastupa odvjetnik ili javni bilježnik poučiti o tome da može iznositi činjenice i predlagati dokaze važne za predmet postupka, koji bi mogli služiti svrhovitom ostvarivanju njezinih prava te poduzimanju odgovarajućih procesnih radnji.

(3) Upozorenja i pouke iz ovoga članka sud neće dati stranci koja je pravna osoba ili fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost ako se radi o predmetu postupka u vezi s njezinom djelatnošću.

Načelo saslušanja stranaka

Članak 16.

(1) Sud je dužan strankama omogućiti da postavljaju svoje zahtjeve te ih potkrepljuju činjenicama, dokazima te pravnim navodima. Sud je dužan strankama omogućiti da se izjasne o zahtjevima i navodima protivne stranke.

(2) Ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, sud je dužan strankama omogućiti da saznaju za predmet postupka, činjenice koje namjerava utvrđivati i dokaze koje će izvesti, kao i da se o tome izjasne.

(3) Sud će postavljanjem pitanja i na drugi svrhovit način nastojati da se tijekom postupka iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i da se pruže sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja koja se tiču predmeta postupka.

Prikupljanje osnova za donošenje odluke

Članak 17.

(1) Sud će u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti, u postupcima u kojima nije vezan zahtjevima stranaka te u drugim postupcima u kojima po službenoj dužnosti pazi da se utvrde sve činjenice koje su važne za donošenje odluke po

službenoj dužnosti izvesti sve dokaze za koje ocijeni da mogu poslužiti utvrđivanju tih činjenica.

(2) U postupcima iz stavka 1. ovoga članka stranke su dužne u potpunosti i istinito iznositi sve činjenice koje su im poznate te predlagati sve dokaze važne za donošenje odluke suda, kao i odgovarati na sva pitanja suda.

(3) U drugim postupcima u pogledu ovlaštenja suda da utvrđuje činjenice i izvodi dokaze na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak.

Određivanje rokova i ročišta te posljedice propuštanja

Članak 18.

(1) Sud može stranku pozvati da se u određenom roku pisano očituje o prijedlogu druge stranke ili o predmetu postupka pokrenutog po službenoj dužnosti i rezultatima provedenog postupka te pozvati stranku da se izjasni pred sudom ili zakazati ročište.

(2) Ako stranka propusti rok u kojem se trebala izjasniti ili se ne odazove pozivu suda, sud može, prema okolnostima slučaja, smatrati da se stranka suglasila s prijedlogom druge stranke i donijeti odluku na temelju činjeničnog stanja s kojim je stranka bila upoznata, odnosno da se stranka ne protivi provedbi postupka po službenoj dužnosti.

(3) U pozivu da se izjasni ili u pozivu za ročište sud će stranku upozoriti na pravne posljedice iz stavka 2. ovoga članka.

Usmena rasprava

Članak 19.

(1) Ako održavanje usmene rasprave nije zakonom propisano, ograničeno ili isključeno sud može odrediti ročište sa svim strankama ili samo sa strankama na koje se odnose pojedina pitanja koja treba raspraviti, ako ocijeni da to može pridonijeti ubrzanju postupka, utvrđivanju činjeničnog stanja ili raspravljanju o pravnim pitanjima.

(2) Nakon što je održao ročište sud će odlučiti hoće li u daljnjem tijeku postupka zakazivati ročišta ili će postupak provoditi bez održavanja ročišta.

Javnost

Članak 20.

Usmena rasprava je javna, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

Prekid postupka

Članak 21.

(1) Na prekid izvanparničnog postupka na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak.

(2) Za vrijeme prekida postupka sud može obavljati samo one radnje koje se moraju poduzeti bez odgode.

(3) Prekidom postupka prestaju teći rokovi za poduzimanje postupovnih radnji, osim rokova za radnje za koje je sud odredio da se moraju poduzeti bez odgode.

(4) Postupak koji se može pokrenuti po službenoj dužnosti, sud će nastaviti rješenjem po službenoj dužnosti.

(5) Dostavom rješenja o nastavljanju postupka, prekinuti rokovi počinju teći iznova.

Nagodba Članak 22.

U izvanparničnom postupku stranke mogu sklopiti sudsku nagodbu uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje parnični postupak.

Dokazivanje Članak 23.

(1) U izvanparničnom postupku mogu se radi utvrđivanja važnih činjenica koristiti svi odgovarajući dokazi.

(2) Sud može u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti i drugim postupcima izvoditi dokaze i prikupljati obavijesti i:

- ako se stranke tome protive
- ako važne činjenice među strankama nisu sporne
- ako opravdano posumnja u postojanje činjenice koja se zakonski predmnijeva kad je dopušteno dokazivati protivno
- ako posumnja postoji li činjenica za koju se uzima da je općepoznata.

(3) U postupcima iz stavka 2. ovoga članka sud može imenovati vještake, a da prije toga nije omogućio strankama da se izjasne o osobi vještaka.

(4) Sud će u postupcima u kojima je propisano održavanje usmene rasprave uzeti u obzir i dokaze izvedene izvan ročišta za raspravu. Sud može i izvan ročišta za raspravu izvoditi dokaze, strankama naložiti da dopune navode te poduzimati druge procesne radnje.

(5) U slučajevima iz ovoga članka sud je prije donošenja odluke dužan strankama omogućiti da se izjasne o izvedenim dokazima.

Slobodna ocjena dokaza Članak 24.

Koje će činjenice uzeti kao utvrđene odlučuje sud prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog izvedenog dokaza zasebno i svih izvedenih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Općepoznate, nesporne i predmnijevane činjenice Članak 25.

Sud ne mora izvoditi dokaze ako na temelju općepoznatih ili nespornih činjenica te činjenica čije se postojanje predmnijeva proizlazi da je neka činjenica istinita.

Odmjeravanje iznosa po slobodnoj ocjeni Članak 26.

Ako je utvrđeno da stranka ima pravo na neko novčano davanje, a utvrđivanje visine iznosa nije moguće ili bi bilo povezano s nerazmjernim teškoćama, sud može na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti odrediti visinu iznosa prema slobodnoj ocjeni i bez izvođenja predloženih dokaza.

Sporovi o činjenicama i pravu Članak 27.

(1) Ako u postupku u kojemu sudjeluju dvije ili više stranaka dođe do spora o pravu čije rješenje ovisi o utvrđivanju spornih činjenica, sud će prekinuti izvanparnični postupak i uputiti predlagatelja na parnični postupak ili drugi postupak pred nadležnim sudom ili drugim tijelom.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud će odrediti rok u kojemu predlagatelj ili druga stranka trebaju pokrenuti postupak na koji su upućeni. Ako predlagatelj ne pokrene postupak u određenom roku, smatrat će se da je povukao prijedlog, a ako to ne učini druga stranka, smatrat će se da nema spora o pravu radi čijeg rješavanja je upućena na parnicu ili drugi postupak, osim ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno.

(3) Ako se u slučaju iz stavka 1. ovoga članka sve stranke s time suglase, sud može spor riješiti u izvanparničnom postupku utvrđivanjem spornih činjenica.

(4) Ako među strankama nema spora o bitnim činjenicama, već o pravu koje se temelji na tim činjenicama, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti o spornom pravu.

Odnos izvanparničnog i parničnog postupka Članak 28.

(1) Ako do donošenja odluke o glavnoj stvari sud utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima parničnog postupka, rješenjem će obustaviti izvanparnični postupak. Nakon pravomoćnosti rješenja o obustavi, postupak će se nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom.

(2) Radnje što ih je proveo izvanparnični sud te odluke koje je donio nisu bez učinka samo zato što su poduzete u izvanparničnom postupku. Te radnje ponoviti će se samo ako je izvanparnični sud prilikom njihovog poduzimanja počinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

(3) Odluka donesena po pravilima izvanparničnog postupka koju je trebalo donijeti po pravilima parničnog postupka može se pobijati pravnim lijekovima po odredbama zakona koji uređuje parnični postupak.

Privremene mjere

Članak 29.

(1) U izvanparničnim postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti ili u postupcima u kojima nije vezan prijedlogom stranaka o predmetu postupka sud može po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere određene zakonom koji uređuje ovrhu i osiguranje. U ostalim postupcima sud može takve mjere odrediti samo u povodu prijedloga stranke, a po službenoj dužnosti samo kad je to izrijekom određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

(2) Sud može rješenje o određivanju privremene mjere ukinuti ili izmijeniti po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga stranke ako ocijeni da su prestali razlozi zbog kojih je doneseno.

(3) Protiv rješenja o određivanju privremene mjere dopuštena je posebna žalba po pravilima o žalbi u izvanparničnom postupku.

Donošenje odluke

Članak 30.

(1) U izvanparničnom postupku sud odlučuje rješenjem o glavnoj stvari i rješenjem o upravljanju postupkom.

(2) U postupku koji se može pokrenuti samo prijedlogom, rješenje se donosi u granicama prijedloga.

(3) U postupku koji se može pokrenuti po službenoj dužnosti sud pri odlučivanju nije vezan prijedlogom stranke, ali ako odluči odstupiti od prijedloga stranaka dužan je prije donošenja odluke omogućiti strankama da se izjasne o predmetu postupka.

Sadržaj rješenja

Članak 31.

(1) U izvanparničnom postupku na sadržaj i oblik rješenja na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak.

(2) Rješenje o glavnoj stvari mora biti obrazloženo, osim:

- ako su prihvaćeni prijedlozi stranaka koji nisu međusobno u suprotnosti
- ako rješenje odgovara izjavljenoj volji svih stranaka
- ako je rješenje bilo usmeno objavljeno u prisutnosti stranaka, a sve stranke su se odrekle prava na pravni lijek
- ako se rješenjem dopušta upis odnosno brisanje upisa u zemljišnim knjigama.

(3) Rješenje u izvanparničnom postupku potpisuje sudac ili, kad je to određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, sudski savjetnik ili drugi ovlašteni sudski službenik, a u stvarima u kojima odlučuje vijeće, predsjednik vijeća.

Pravila o naknadi troškova

Članak 32.

(1) Sud će o naknadi troškova odlučiti na temelju određenog zahtjeva stranaka uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

(2) U postupcima u kojima su sudjelovale stranke sa suprotnim interesima, sud će o naknadi troškova odlučiti uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje parnični postupak, osim ako drukčije ne bi nalagali razlozi pravičnosti.

(3) Stranka je dužna neovisno o ishodu postupka naknaditi drugoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se dogodio toj stranci.

(4) Sud će o naknadi troškova koji se odnose na ostvarivanje zajedničkih interesa svih stranaka odlučiti razmjerno udjelima stranaka u predmetu postupka, a ako se takvi udjeli ne mogu utvrditi, troškovi se dijele na jednake dijelove.

(5) U ostalim slučajevima svaka stranka snosi svoje troškove.

Pravomoćnost i ovršnost

Članak 33.

(1) U izvanparničnom postupku na pravomoćnost i ovršnost na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak te zakona koji uređuje postupak ovrhe i osiguranja.

(2) Rješenja o upravljanju postupkom koja se usmeno objavljuju obvezuju stranku od dana usmene objave, a inače od dana dostave pisanog otpravka stranci.

Privremeni učinci rješenja

Članak 34.

(1) Sud može odrediti da žalba ne odgađa učinak rješenja, uključujući i njegovu ovršnost, ako ocijeni da je to potrebno radi sprječavanja znatnije štete za neku od stranaka ili društvenu zajednicu.

(2) Privremeni učinci rješenja nastupaju dostavom rješenja iz stavka 1. ovoga članka stranci prema kojoj djeluju te ostaju na snazi do pravomoćnosti rješenja, osim ako se u međuvremenu ne ukine ili izmijeni drugim rješenjem.

(3) Odluka o privremenim učincima rješenja može se izmijeniti na prijedlog stranke, osobito ako učini vjerojatnim da bi zbog toga mogla pretrpjeti znatniju štetu koja se ne bi mogla otkloniti prihvaćanjem pravnog lijeka.

(4) U postupcima koji se pokreću po službenoj dužnosti i u postupcima u kojima je sud o nekim pitanjima ovlašten odlučiti po službenoj dužnosti, odluku o privremenim učincima rješenja sud koji je donio rješenje može izmijeniti i po službenoj dužnosti.

(5) U slučajevima iz stavaka 3. i 4. ovoga članka sud može izmijeniti odluku o privremenim učincima rješenja i nakon što je predmet u povodu pravnog lijeka dostavljen sudu koji o njemu treba odlučiti, ako taj sud još nije donio odluku, o čemu će se prethodno zatražiti obavijest telefonom, elektroničkom poštom ili na drugi način. Sud će svoju odluku o izmjeni rješenja bez odgode proslijediti sudu koji treba odlučiti o pravnom lijeku.

(6) O izmjeni odluke o privremenim učincima rješenja u povodu prijedloga ili po službenoj dužnosti može odlučiti i sud koji treba odlučiti o pravnom lijeku uz odgovarajuću primjenu odredaba stavaka 2. do 4. ovoga članka.

Pravo na žalbu

Članak 35.

(1) Protiv rješenja prvostupanjskog suda stranka može podnijeti žalbu.

(2) U slučajevima u kojima nije propisano da se pojedina rješenja o upravljanju postupkom mogu pobijati samostalnom žalbom, mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke o glavnoj stvari, ako izrijekom nije propisano da se ne mogu pobijati žalbom.

Rok za žalbu

Članak 36.

(1) Žalba se podnosi prvostupanjskom sudu u roku od 15 dana od dostave pisanog otpravka rješenja.

(2) Osoba koja nije kao stranka sudjelovala u određenom postupku niti je bila naznačena kao stranka tijekom postupka i kojoj rješenje nije bilo dostavljeno, a ispunjava uvjete da se smatra strankom, može podnijeti žalbu sve dok je može podnijeti osoba koja je kao stranka sudjelovala u tom postupku ili je u njemu bila naznačena u tom svojstvu.

Odgovor na žalbu

Članak 37.

(1) Ako se žalbom pobija rješenje kojim je odlučeno o glavnoj stvari ili o troškovima postupka, svakoj će se stranci dostaviti primjerak žalbe.

(2) Stranke mogu u roku od osam dana od dostave žalbe podnijeti odgovor na žalbu.

(3) Odgovor na žalbu može podnijeti i osoba iz članka 36. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Podneseni odgovor na žalbu dostavit će se ostalim strankama.

Dopuštenost iznošenja novih činjenica i predlaganja novih dokaza **Članak 38.**

(1) U postupku u povodu žalbe iznesene nove činjenice i predloženi novi dokazi uzet će se u obzir, osim u slučaju iz članka 41. stavka 2. i članka 43. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Činjenice i dokazi koji su već postojali u vrijeme zaključenja prvostupanjskog postupka neće se uzeti u obzir, osim ako ih je stranka bez svoje krivnje propustila iznijeti odnosno predložiti prije donošenja rješenja.

(3) Činjenice koje nisu postojale u vrijeme donošenja rješenja uzet će se u obzir samo ako bi stranka, koja bi te činjenice mogla iznijeti u prijedlogu kojim bi se pokrenuo novi postupak, zbog toga mogla pretrpjeti znatniju štetu ili ako za to postoje koji drugi važni razlozi.

Odluka prvostupanjskog suda o žalbi **Članak 39.**

(1) Ako je protiv prvostupanjskog rješenja podnesena žalba, prvostupanjski sud može sam uvažiti žalbu, ako se žalbom pobija:

1. rješenje o upravljanju postupkom protiv kojega je dopuštena posebna žalba
2. rješenje o odbacivanju pravnog lijeka
3. rješenje kojim je odlučeno o glavnoj stvari, ako iz stanja spisa proizlazi da se rješenje mora ukinuti i odbaciti prijedlog kojim je postupak pokrenut, a na kojemu se to rješenje temelji, ili da se rješenje mora u cijelosti preinačiti prihvaćanjem zahtjeva istaknutog u žalbi.

(2) Rješenje iz stavka 1. točke 3. ovoga članka sud može tijekom postupka o nekoj pravnoj stvari donijeti samo jednom.

(3) U ostalim slučajevima prvostupanjski sud može u povodu žalbe preinačiti ili ukinuti pobijano rješenje samo ako se time ne bi povrijedila prava drugih koja su na njemu utemeljena.

Dostava spisa žalbenom sudu **Članak 40.**

(1) Prvostupanjski sud će žalbu, nakon primitka odgovora na žalbu ili proteka roka za odgovor na žalbu, zajedno sa spisom, proslijediti žalbenom sudu, osim ako je sam ne uvaži.

(2) Ako sadržaj žalbe ili odgovora na žalbu daje osnovan povod za neku radnju prvostupanjskog suda, sud će je prethodno poduzeti. U slučaju da je učinjen propust u dostavi ili su počinjene druge bitne povrede postupka, sud će prethodno provesti potrebne izvide.

(3) Ako prvostupanjski sud pobijanim rješenjem nije u cijelosti riješio stvar i ako se postupak o pitanjima koja nisu riješena treba nastaviti pred prvostupanjskim sudom tijekom žalbenog postupka, žalbenom će se sudu dostaviti prijepis spisa.

Postupak pred žalbenim sudom **Članak 41.**

(1) Ako žalbeni sud smatra da je to potrebno, provest će usmenu raspravu i svakoj stranci omogućiti da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke, i u slučajevima u kojima nije bilo potrebno dostavljati žalbu na odgovor.

(2) Ako žalbeni sud smatra da je radi pravilnog utvrđenja činjeničnoga stanja potrebno neposredno izvesti dokaze, o tome će obavijestiti stranke i omogućiti im da ih predlože.

Osnove za odlučivanje

Članak 42.

Žalbeni sud će odluku utemeljiti na rezultatima prvostupanjskoga postupka i činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda, u mjeri u kojoj nisu izmijenjeni i dopunjeni tijekom žalbenoga postupka.

Granice odlučivanja o žalbi

Članak 43.

(1) U izvanparničnom postupku na granice ispitivanja prvostupanjskoga rješenja u povodu žalbe na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak o granicama u kojima drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku odluku u povodu žalbe, ako odredbama ovoga ili drugog zakona nije drukčije određeno.

(2) U postupcima koji se mogu pokrenuti po službenoj dužnosti te u postupcima u kojima sud može odlučiti neovisno o zahtjevu stranaka, žalbeni sud nije vezan za zahtjev istaknut u žalbi niti za iznesene činjenice i predložene dokaze u žalbi. U tim postupcima pobijano rješenje može se preinačiti i na štetu stranke koja ga pobija.

Odluke o žalbi

Članak 44.

(1) U izvanparničnom postupku se na odluke drugostupanjskog suda o žalbi na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak o odlukama u povodu žalbe protiv rješenja.

(2) Nepravodobno podnesena žalba neće se odbaciti u slučaju iz članka 38. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) U povodu žalbe protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je prihvatio žalbu protiv svoje odluke, drugostupanjski sud će, ako u povodu te žalbe ukine rješenje prvostupanjskog suda, istodobno odlučiti i o žalbi podnesenoj protiv ranije prvostupanjske odluke.

(4) Žalbeni sud može ukinuti ili preinačiti pobijano rješenje i sam odlučiti o glavnoj stvari i ako utvrdi da je:

- tijekom prvostupanjskog postupka počinjena bitna povreda odredaba izvanparničnog postupka koja je dovela odnosno mogla dovesti do nepravilne ili nezakonite odluke

- u povodu prigovora stranaka sud pogrešno odlučio da je stvarno ili mjesno nadležan
- odluka utemeljena na nedopuštenim raspolaganjima stranaka
- protivno odredbama ovoga Zakona doneseno rješenje na temelju priznanja ili na temelju odricanja
- odbijen zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žali
- protivno zakonu isključena javnost s rasprave
- doneseno rješenje koje ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati
- rješenjem prekoračen zahtjev o kojem je trebalo odlučiti
- žalitelju tijekom prvostupanjskog postupka onemogućeno da se izjasni, ali mu je ta mogućnost naknadno pružena u žalbenom postupku
- stranka tijekom prvostupanjskog postupka bila neuredno zastupana ili nije uopće bila zastupana kad je to bilo potrebno ili je nije zastupao zastupnik koji ju je trebao zastupati, a vođenje toga postupka ili obavljanje pojedinih radnji u tom postupku nije bilo naknadno odobreno, ako se ovlaštenu zastupnik stranke uključio u žalbeni postupak podnošenjem žalbe ili odgovora na žalbu, ne pozivajući se pritom na nedostatke u zastupanju.-

Dopuštenost revizije **Članak 45.**

Protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak završen, revizija je dopuštena prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja **Članak 46.**

(1) U izvanparničnom postupku može se podnijeti prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja zbog onih razloga zbog kojih se može tražiti ponavljanje postupka prema odredbama zakona koji uređuje parnični postupak.

(2) Zbog razloga iz stavka 1. ovoga članka sud može po službenoj dužnosti preinačiti ili ukinuti pravomoćno rješenje ako je bio ovlašten po službenoj dužnosti pokrenuti taj postupak, osim ako zakonom nije drukčije određeno.

(3) Postupak iz ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje parnični postupak o ponavljanju postupka.

Odluka o prijedlogu **Članak 47.**

(1) Ako je prijedlog osnovan, sud će u granicama prijedloga pobijano rješenje preinačiti ili ukinuti u onom dijelu na koji se odnose razlozi za preinaku ili ukidanje.

(2) Rješenje može biti preinačeno na štetu stranke koja traži preinaku samo u postupcima koji mogu biti pokrenuti po službenoj dužnosti.

(3) Sud će odbiti prijedlog za preinaku ili ukidanje ako za podnositelja ne bi mogla biti donesena povoljnija odluka.

(4) Preinaka ili ukidanje pravomoćnog rješenja nema povratni učinak prema trećim osobama koje nisu sudjelovale kao stranke u postupku prije pravomoćnosti.

Ovrha
Članak 48.

Prisilna provedba odluke provodi se prema odredbama zakona koji uređuje ovrhu i osiguranje, ako nije drukčije propisano ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku.

GLAVA III.
JAVNI BILJEŽNICI U IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Ovlaštenja javnih bilježnika
Članak 49.

(1) Kad je to izričito određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, pred javnim bilježnikom će se pokrenuti i provesti izvanparnični postupak te sastaviti javnobilježnička isprava.

(2) Kad je to izričito određeno ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku, sud koji je nadležan voditi prvostupanjski izvanparnični postupak povjerit će javnom bilježniku provedbu izvanparničnog postupka.

(3) U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, javni bilježnik radnje u izvanparničnim stvarima provodi u skladu s odredbama ovoga Zakona, drugog zakona po kojima sud provodi taj postupak ili zakona koji uređuje javno bilježništvo.

(4) Ako u postupku pred javnim bilježnikom dođe do spora o činjenicama, javni bilježnik će predmet proslijediti prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište, odnosno vratiti ga sudu koji mu ga je povjerio.

(5) Ako u postupku pred javnim bilježnikom dođe do spora o pravu o kome treba odlučiti, neovisno o tome jesu li sporne bitne činjenice, javni bilježnik će, ako ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku nije drukčije određeno, predmet proslijediti prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište, odnosno vratiti ga sudu koji mu ga je povjerio, osim ako se sve stranke i sudionici u postupku suglase da javni bilježnik sam riješi sporno pravno pitanje na temelju nespornih činjenica.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka javni bilježnik će odlučiti o osnovanosti prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u skladu s odredbama zakona koji uređuje postupak ovrhe.

Pravni lijekovi protiv odluka javnih bilježnika
Članak 50.

(1) Ako što drugo nije izričito određeno, u postupku koji je povjeren javnom bilježniku, javni bilježnik će žalbu koja je podnesena protiv njegovog rješenja dostaviti zajedno sa spisom prvostupanjskom sudu koji mu je povjerio provedbu postupka.

(2) Sud iz stavka 1. ovoga članka ima ovlast koju bi imao u povodu žalbe protiv vlastite odluke. Ako ne uvaži žalbu i ne preinači ili ukine pobijano rješenje, predmet će proslijediti sudu koji bi bio nadležan odlučivati o žalbi protiv prvostupanjskih rješenja koje bi sam donio.

(3) Ako prvostupanjski sud ukine rješenje javnog bilježnika, može predmet sam riješiti ili ga može vratiti javnom bilježniku radi ponovnog odlučivanja, dok će drugostupanjski sud kad ukine pobijano rješenje, odlučiti o tome hoće li predmet vratiti javnom bilježniku ili prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Dopunsko rješenje i rješenje o ispravku

Članak 51.

U postupku koji je povjeren javnom bilježniku, javni bilježnik ovlašten je donijeti dopunsko rješenje i rješenje o ispravku rješenja koje je donio.

Povjeravanje predmeta u rad javnom bilježniku

Članak 52.

(1) Sud će provedbu postupka povjeriti javnom bilježniku čije sjedište se nalazi na području nadležnog suda ako su stranke podnijele:

1. prijedlog za sporazumno uređenje međe
2. prijedlog za sporazumno razvrgnuće suvlasništva.

(2) Ministar nadležan za poslove pravosuđa propisat će pravilnicima način dodjele predmeta u rad javnom bilježniku i visinu nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda za poslove povjerene ovim Zakona.

Pristojbe

Članak 53.

(1) U izvanparničnim postupcima koje vode javni bilježnici ne plaćaju se sudske pristojbe.

(2) U izvanparničnim postupcima koji su povjereni u rad javnim bilježnicima ne plaćaju se javnobilježničke pristojbe.

(3) U postupcima pred sudovima koji se pokrenu u povodu postupaka iz ovoga članka stranke plaćaju sudske pristojbe prema propisima koji uređuju plaćanje tih pristojbi.

DIO DRUGI POSEBNI POSTUPCI

GLAVA I.

PROGLAŠENJE NESTALE OSOBE UMRLOM I DOKAZIVANJE SMRTI

Primjena odredaba ove glave
Članak 54.

Odredbama ove glave uređuju se pretpostavke za proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti osobe za čiju smrt nema dokaza predviđenih zakonom koji uređuje državne matice, kao i postupak po kojemu se odlučuje o tome.

Pretpostavke za proglašenje nestale osobe umrlom
Članak 55.

(1) Sud će proglasiti osobu umrlom:

1. ako o njezinom životu nije bilo nikakvih vijesti posljednjih pet godina, a od njezinog je rođenja proteklo sedamdeset godina, ili
2. ako o njezinom životu nije bilo nikakvih vijesti posljednjih pet godina, a okolnosti pod kojima je nestala čine vjerojatnim da više nije živa, ili
3. ako je nestala u brodolomu, padu zrakoplova, prometnoj nesreći, požaru, poplavi, potresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o njezinom životu nije bilo nikakvih vijesti šest mjeseci od dana prestanka te opasnosti, ili
4. ako je nestala tijekom rata ili u vezi s ratnim događajima, a o njezinom životu nije bilo nikakvih vijesti tijekom godinu dana od dana prestanka neprijateljstva, ili
5. ako je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, a o njezinom životu nije bilo nikakvih vijesti tijekom godinu dana od 30. lipnja 1996.

(2) Rokovi iz stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga članka računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba bila nesumnjivo živa, a ako se taj dan ne može točno utvrditi, ti rokovi počinju teći završetkom mjeseca, odnosno godine za koju je utvrđeno da je osoba bila živa.

Nadležan sud
Članak 56.

(1) Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadležan je općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imala prebivalište, općinski sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište.

(2) Vođenje postupka sud će povjeriti javnom bilježniku prema službenom sjedištu na području suda prema stavku 1. ovoga članka.

Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom
Članak 57.

(1) Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom može podnijeti svaka osoba koja za to ima pravni interes, državni odvjetnik i Hrvatski zavod za socijalni rad.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka prijedlog za proglašenje umrlom osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima može podnijeti član njezine uže obitelji, ako nema člana uže obitelji prijedlog može podnijeti član šire obitelji, a ako nema člana uže niti člana šire obitelji prijedlog može podnijeti osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Prijedlog treba sadržavati:

1. podatke o imenu i prezimenu odnosno nazivu predlagatelja, njegovoj adresi i osobnom identifikacijskom broju

2. podatke o imenu i prezimenu te datumu rođenja nestale osobe čije se proglašenje umrlom predlaže, o njezinom posljednjem prebivalištu odnosno boravištu te o njezinom osobnom identifikacijskom broju ako ga je imala

3. činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

(4) Uz prijedlog treba priložiti izvadak iz matice rođenih ili drugu odgovarajuću ispravu za osobu čije se proglašenje umrlom predlaže.

(5) Ako postupak nije pokrenuo državni odvjetnik, Hrvatski zavod za socijalni rad, predlagatelj iz stavka 1. ovoga članka treba učiniti vjerojatnim pravni interes za podnošenje prijedloga.

(6) Ako je postupak pokrenuo član uže ili šire obitelji iz stavka 2. ovoga članka treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da je član obitelji nestale osobe.

(7) Ako je postupak pokrenuo član šire obitelji iz stavka 2. ovoga članka treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da nestala osoba nema člana uže obitelji, a ako je postupak pokrenula osoba iz stavka 2. ovoga članka koja nije član uže niti šire obitelji nestale osobe treba priložiti i odgovarajuću ispravu ili predložiti drugi dokaz kojim dokazuje da nestala osoba nema člana uže niti člana šire obitelji.

(8) Član uže i šire obitelji iz ovoga članka je osoba određena zakonom koji uređuje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i posebnim zakonom s njima izjednačene osobe.

Rokovi za pokretanje postupka

Članak 58.

(1) Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom može se podnijeti i postupak pokrenuti šest mjeseci prije isteka rokova iz članka 55. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona, odnosno odmah nakon prestanka opasnosti ili rata iz članka 55. stavka 1. točaka 3., 4. i 5. ovoga Zakona.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka odluka o proglašenju nestale osobe umrlom ne može se donijeti dok ne proteknu rokovi propisani u članku 55. stavku 1. ovoga Zakona.

Prethodni postupak

Članak 59.

(1) Nakon što primi prijedlog, sud ili javni bilježnik provjerava jesu li ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka.

(2) Ako je podnesen prijedlog za proglašenje umrlom osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, sud ili javni bilježnik će od ministarstva

nadležnog za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata pribaviti potvrdu iz Evidencije osoba nestalih u Domovinskom ratu.

(3) Ako sud na osnovi podataka u prijedlogu i priloženih isprava te na drugi način prikupljenih podataka ocijeni da je vjerojatno da su pretpostavke ispunjene, postaviti će nestaloj osobi privremenog zastupnika i o tome obavijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad ili će pozvati Hrvatski zavod za socijalni rad da mu u određenom roku imenuje posebnog skrbnika, u skladu s odredbama posebnog propisa kojim se uređuju obiteljsko-pravni odnosi, za zastupanje u postupku.

(4) Ako ocijeni da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, sud ili javni bilježnik će prijedlog odbaciti.

(5) Ministarstvo nadležno za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata dužno je na zahtjev suda ili javnog bilježnika dostaviti potvrdu iz stavka 2. ovoga članka.

Oglas Članak 60.

(1) Ako sud ili javni bilježnik ocijeni da su ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka, objavit će oglas u kojem će naznačiti da je postupak za proglašenje nestale osobe umrlom pokrenut, navesti bitne okolnosti slučaja, pozvati nestalu osobu da se javi sudu ili javnom bilježniku, a sve druge osobe koje nešto znaju o njezinom životu da ih o tome bez odgode obavijeste te naznačiti da će sud ili javni bilježnik po isteku roka od tri mjeseca od objavljivanja oglasa odlučiti o prijedlogu.

(2) Oglas se objavljuje u „Narodnim novinama“ i na e-oglasnoj ploči sudova.

(3) Prije objavljivanja oglasa sud ili javni bilježnik će pozvati predlagatelja da u određenom roku uplati potreban predujam, a ako predlagatelj u tom roku ne uplati predujam, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Ročište za izvođenje dokaza i donošenje odluke Članak 61.

(1) Nakon proteka roka od tri mjeseca od objavljivanja oglasa, ako se nestala osoba ne javi ili se na drugi način ne sazna da je živa, sud ili javni bilježnik zakazat će ročište na koje će pozvati predlagatelja i privremenog zastupnika odnosno posebnog skrbnika nestale osobe te će izvesti potrebne dokaze.

(2) Ako utvrdi da je ispunjena neka od pretpostavki iz članka 55. ovoga Zakona i da rezultati postupka pouzdano ukazuju na to da nestala osoba nije živa, sud ili javni bilježnik donijet će rješenje kojim će proglasiti da je nestala osoba umrla. Ako to ne utvrdi, sud ili javni bilježnik će prijedlog odbiti kao neosnovan.

(3) U rješenju kojim se nestala osoba proglašava umrlom naznačit će se dan, a po mogućnosti i sat za koji se smatra da odgovara vremenu njezine smrti.

(4) Kao vrijeme smrti smatrat će se dan za koji se utvrdilo da je nestala osoba umrla, odnosno dan koji nestala osoba vjerojatno nije preživjela.

(5) Ako se dan smrti ne može utvrditi, smatrat će se da je smrt nastupila prvog dana nakon isteka rokova iz članka 55. ovoga Zakona.

(6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka ako se ne može utvrditi dan smrti osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata ili u vezi s ratnim događanjima, smatrat će se da je smrt nastupila završetkom mjeseca kad je utvrđeno da je osoba bila živa.

Žalba Članak 62.

(1) Protiv rješenja kojim se nestala osoba proglašava umrlom, žalbu može podnijeti privremeni zastupnik odnosno posebni skrbnik, a predlagatelj ako smatra da je vrijeme smrti nepravilno utvrđeno ili da postoje drugi razlozi zbog kojih je rješenje nepravilno ili nezakonito.

(2) Žalba se podnosi sudu ili javnom bilježniku koji je donio rješenje.

(3) Javni bilježnik će nakon podnesene žalbe predmet proslijediti nadležnom sudu radi donošenja odluke.

Upis rješenja u maticu umrlih Članak 63.

Pravomoćno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom dostavit će se nadležnom matičaru radi upisa u državne matice.

Ukidanje i izmjena rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom Članak 64.

(1) Ako se osoba koja je proglašena umrlom osobno javi sudu, sud će, nakon što utvrdi njezinu istovjetnost, ukinuti rješenje o proglašenju te osobe umrlom.

(2) Ako se osoba koja je proglašena umrlom javi javnom bilježniku koji je donio rješenje o proglašenju te osobe umrlom, javni bilježnik će predmet proslijediti nadležnom sudu radi provođenja postupka i donošenja odluke.

(3) Ako nakon donošenja rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sud na bilo koji način sazna da je osoba koja je proglašena umrlom živa, po službenoj dužnosti pokrenut će i provesti postupak radi ukidanja tog rješenja.

(4) Sud će postupak iz stavka 3. ovoga članka provesti i na temelju prijedloga tijela ili osobe iz članka 57. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Ako se nakon donošenja rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sazna da je osoba umrla nekog drugog dana, a ne onog koji se prema rješenju smatra danom smrti, sud će na prijedlog osobe koja za to ima pravni interes, državnog odvjetnika ili Hrvatskog zavoda za socijalni rad provesti postupak te u pogledu datuma smrti izmijeniti ranije rješenje.

(6) Pravomoćno rješenje o ukidanju ili izmjeni rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom sud će dostaviti nadležnom matičaru radi upisa u državne matice.

Obavješćavanje o pokretanju postupka za ukidanje ili izmjenju rješenja Članak 65.

(1) O pokretanju postupka za ukidanje ili izmjenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom, sud će bez odgode obavijestiti nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad i ostavinski sud odnosno javnog bilježnika pred kojim je pokrenut ostavinski postupak iza te osobe.

(2) Ako je ostavinski postupak i dalje u tijeku, ostavinski sud odnosno javni bilježnik odredit će njegov prekid do pravomoćnog završetka postupka za ukidanje odnosno izmjenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

(3) Ako je ostavinski postupak koji je pravomoćno dovršen obuhvaćao i nekretnine, sud koji odlučuje o ukidanju ili izmjeni rješenja naložit će upis zabilježbe postupka za ukidanje, odnosno izmjenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom u zemljišnoj knjizi.

(4) Kad sud na temelju izvedenih dokaza odbije prijedlog za ukidanje, odnosno izmjenju donesenog rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom, obavijestit će o tome nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad, sud odnosno javnog bilježnika pred kojim teče ostavinski postupak i zemljišnoknjižni sud, radi nastavka prekinutog postupka odnosno brisanja provedene zabilježbe postupka.

(5) Ako sud ukine rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom, ukinut će i rješenje kojim joj je postavljen privremeni zastupnik odnosno poseban skrbnik iz članka 59. stavka 3. ovog Zakona, ako je to prema okolnostima slučaja potrebno.

Dokazivanje smrti Članak 66.

(1) Ako se smrt neke osobe ne može dokazati ispravom određenom zakonom koji uređuje državne matice, svaka osoba koja ima pravni interes, državni odvjetnik i Hrvatski zavod za socijalni rad mogu sudu podnijeti prijedlog da se rješenjem utvrdi smrt te osobe.

(2) U postupku za dokazivanje smrti na odgovarajući način se primjenjuju odredbe ove glave o proglašenju nestale osobe umrlom.

Troškovi postupka Članak 67.

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti predujmljuje i snosi predlagatelj.

GLAVA II.

DOBROVOLJNA PROCJENA I PRODAJA

Ovlaštenik za podnošenje prijedloga Članak 68.

(1) Svatko može tražiti da se pojedine stvari u njegovu vlasništvu, drugi pojedini dijelovi njegove imovine, posebne imovinske cjeline i cjelokupna imovina javno procijene i izlože javnoj prodaji.

(2) Javnu procjenu i prodaju obavljaju sud ili javni bilježnik u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Javna prodaja stvari i drugih dijelova imovine iz stavka 1. ovoga članka može se provesti samo ako predlagatelj na način predviđen za utvrđivanje pripadnosti stvari odnosno drugih predmeta ovrhe ovršeniku u ovršnom postupku, dokaže da mu one pripadaju.

(4) Pokretnine koje se upisuju u javne upisnike mogu se javno prodati samo ako se vlasništvo predlagatelja može dokazati izvatkom iz upisnika u kojemu se vode službeni podaci o njihovom vlasništvu.

(5) Prijedlog za javnu procjenu i prodaju iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti sudu ili javnom bilježniku.

(6) Prijedlog za prodaju predmeta koji se ne mogu dobrovoljno prodati u sudskom postupku, sud će odbaciti.

(7) Javni bilježnik će javnobilježničkim zapisnikom odbiti provesti prodaju za koju ocijeni da nije dopuštena.

Nadležnost suda Članak 69.

(1) Za procjenu i prodaju nekretnina nadležan je općinski sud na čijem se području nalaze.

(2) Za procjenu i prodaju pokretnih stvari nadležan je općinski sud kome je podnesen prijedlog.

(3) Za procjenu i prodaju tražbine na predaju određene pokretne ili nepokretne stvari ili na isporuku određene količine pokretnina nadležan je općinski sud na čijem se području nalaze te stvari.

(4) Za procjenu i prodaju dionica za koje je izdana isprava o dionici, za dionice za koje nije izdana isprava o dionici te udjela, odnosno poslovnih udjela u trgovačkom društvu nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište trgovačkoga društva.

(5) Za procjenu i prodaju nematerijaliziranih vrijednosnih papira, odnosno dionica, obveznica, trezorskih zapisa, blagajničkih zapisa, komercijalnih zapisa, certifikata o depozitu i drugih vrijednosnih papira izdanih u seriji koji su ubilježeni na računima kod Središnjeg

klirinškog depozitarnog društva ili druge za to ovlaštene osobe nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi prebivalište ili sjedište predlagatelja.

(6) Za procjenu i prodaju patenta, tehničkog unapređenja ili nekog sličnog prava nadležan je trgovački sud kome je podnesen prijedlog.

Nadležnost javnog bilježnika Članak 70.

Prijedlog za procjenu i prodaju može se umjesto sudu nadležnom prema odredbama članka 69. ovoga Zakona podnijeti javnom bilježniku sa sjedištem na području tog suda po izboru predlagatelja.

Primjena odredaba zakona koji uređuje ovrhu Članak 71.

Ako odredbama ovoga Zakona ili odredbama nekog drugog zakona nije drukčije propisano, procjena i prodaja predmeta iz članka 68. ovoga Zakona provest će se uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje ovrhu o procjeni i unovčenju predmeta ovrhe.

Procjena Članak 72.

(1) Sud ili javni bilježnik će po službenoj dužnosti, neovisno o prijedlogu predlagatelja ili koje druge stranke odnosno sudionika u postupku, odrediti vještaka, u pravilu s liste stalnih sudskih vještaka.

(2) Ako su procjenu nekih predmeta ovlaštene provoditi samo određene fizičke ili pravne osobe, procjena će se povjeriti tim osobama.

(3) Predlagatelju i drugim sudionicima u postupku dostavit će se nalaz i mišljenje o vrijednosti predmeta procjene, koji svoje očitovanje mogu podnijeti u roku od 15 dana.

(4) Obavljena procjena nema pravnog učinka prema osobama kojima nije bilo omogućeno sudjelovati u postupku procjene.

Prodaja bez prethodne procjene Članak 73.

(1) Ako to predlagatelj zatraži, prodaja će se odrediti i provesti bez prethodne procjene. U tom slučaju predlagatelj je dužan naznačiti početnu i najnižu prodajnu cijenu.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, ako predlagatelj drukčije ne predloži, odredit će se samo jedna dražba, odnosno pokušat će se prodaja obaviti samo jednim prikupljanjem ponuda ili na drugi način na koji se obavlja unovčenje predmeta prodaje u skladu s prijedlogom.

Uvjeti prodaje

Članak 74.

(1) U uvjetima prodaje naznačit će se da je riječ o dobrovoljnoj prodaji te da je bez utjecaja na uknjižena založna prava i uknjižene osobne služnosti koje su upisane u zemljišnu knjigu. Stvarne služnosti, stvarni tereti i pravo građenja ne prestaju dobrovoljnom prodajom nekretnine.

(2) Dobrovoljna prodaja nekretnine ne utječe na prava najma i zakupa upisana u zemljišne knjige.

Sklapanje ugovora o prodaji

Članak 75.

(1) Nakon provedene prodaje, sud će sastaviti zapisnik u koji će unijeti ugovor o prodaji koji će potpisati podnositelj zahtjeva kao prodavatelj i kupac. Javni bilježnik će sastaviti zapisnik temeljem kojega će sastaviti ugovor o prodaji u obliku javnobilježničkog akta koji će potpisati podnositelj zahtjeva kao prodavatelj i kupac.

(2) Sud će strankama izdati ovjereni prijepis zapisnika u koji je unesen ugovor o prodaji, a javni bilježnik će strankama izdati otpравak javnobilježničkog akta o sklopljenom ugovoru o prodaji.

(3) U ugovoru iz stavka 1. ovoga članka utvrdit će se rok i način polaganja kupovnine, vrijeme, mjesto i način predaje odnosno prijenosa predmeta prodaje kupcu te uvjeti uz koje će kupac steći vlasništvo odnosno kupljeno pravo.

(4) U ugovor iz stavka 1. ovoga članka unijet će se i odredbe potrebne za provedbu prijenosa vlasništva odnosno prava u odgovarajućim javnim upisnicima na kupca.

(5) Ako u ugovoru o prodaji nije drukčije određeno, kupac je dužan kupovninu položiti u roku od 60 dana od dana sklapanja ugovora, i to na račun suda, a u postupku koji provodi javni bilježnik, na posebnom računu javnog bilježnika kod banke ili druge financijske organizacije, za osnivanje i vođenje kojega vrijede posebni propisi i uvjeti.

Troškovi

Članak 76.

(1) Troškove postupka o kojima ovisi poduzimanje radnji dobrovoljne javne procjene i prodaje prethodno podmiruje predlagatelj.

(2) Troškove iz stavka 1. ovoga članka konačno snosi predlagatelj, osim ako se sudionici u postupku drukčije ne sporazumiju.

(3) Ako predlagatelj ne predujmi sredstva iz stavka 1. ovoga članka u određenom roku, postupak će se obustaviti.

GLAVA III. SUDSKI I JAVNOBILJEŽNIČKI POLOG

Predmet pologa

Članak 77.

Predmet pologa su novac, isprave i druge stvari koji se na temelju zakona, ugovora ili po nekoj drugoj osnovi mogu ili trebaju položiti kod suda ili javnog bilježnika.

Stvarna nadležnost

Članak 78.

(1) Postupak osnivanja, upravljanja i likvidacije pologa obavlja općinski sud i javni bilježnik u skladu s odredbama ove glave, ako posebnim zakonom kojim se uređuje postupak osnivanja, upravljanja i likvidacije pologa nije drukčije određeno.

(2) Kada se polog osniva u vezi s pravom društava i u vezi sa stečajnim postupkom nadležan je trgovački sud.

(3) Predlagatelj može prijedlog za osnivanje pologa podnijeti sudu ili javnom bilježniku.

Mjesna nadležnost

Članak 79.

(1) Mjesno nadležan za osnivanje sudskog pologa je sud na čijem području treba obaviti radnju osnivanja. Ako se na temelju zakona ili ugovora takvo mjesto ne može odrediti, nadležan je sud kojem je podnesen prijedlog za osnivanje sudskog pologa.

(2) Prijedlog za osnivanje javnobilježničkog pologa može se podnijeti bilo kojem javnom bilježniku u Republici Hrvatskoj.

Uvid u spis o pologu

Članak 80.

Stranke i druge osobe koje imaju opravdan interes mogu izvršiti uvid u spis o sudskom pologu, ako se time neće ugroziti prava ili interesi drugih sudionika.

Odluke i pravni lijekovi

Članak 81.

(1) O prijedlogu za osnivanje sudskog pologa i o drugim pitanjima koja se pojave tijekom postupka odlučuje rješenjem sud kojemu je prijedlog podnesen odnosno pred kojim se postupak vodi.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog ili ako se odlučuje o suprotnim stavovima stranaka ili sudionika u postupku.

(3) Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka dopuštena je žalba.

(4) Sud koji je odluku donio može uvažiti žalbu i pobijano rješenje preinačiti ako se time ne odlučuje o suprotnim prijedlozima stranaka. U suprotnom, sud će bez odgode spis proslijediti županijskom sudu.

(5) O žalbi odlučuje sudac pojedinac županijskog suda.

Postupanje javnog bilježnika Članak 82.

(1) Ako je prijedlog za osnivanje javnobilježničkog pologa dopušten i osnovan, javni bilježnik će o preuzimanju predmeta pologa sastaviti javnobilježnički zapisnik i stranci izdati o tome potvrdu.

(2) Polog učinjen kod javnog bilježnika ima učinak sudskog pologa.

(3) Ako o prijedlogu za osnivanje pologa treba prije preuzimanja predmeta pologa o tome obavijestiti druge osobe i omogućiti im da se o tome izjasne, javni bilježnik će sastaviti javnobilježnički zapisnik i izdati potvrdu iz stavka 1. ovoga članka samo ako su sve osobe s tim suglasne.

Pokretanje postupka Članak 83.

(1) Prijedlog za osnivanje pologa treba sadržavati:

1. podatke koje treba sadržavati svaki podnesak
2. činjenice koje opravdavaju osnivanje pologa odnosno odluku nadležnog tijela ili osobe kojom je naloženo osnivanje pologa i predložiti dokaze na kojima temelji prijedlog
3. opis predmeta pologa stvari, i to
 - kod pologa novca novčani iznos i naznaku valute
 - kod pologa vrijednosnih papira podatke koji određuju njihov sadržaj, po kojima se razlikuju od drugih istovrsnih papira i podatke o pravima koja proizlaze iz njih
 - kod pologa ostalih isprava njihov sadržaj
 - kod pologa dragocjenosti vrstu, materijal i ostala obilježja na temelju kojih se može utvrditi njihova istovjetnost i vrijednost
4. podatke o ovlaštenom primatelju i broj njegovog računa.

Ako je polog izvršen radi oslobođenja dužnika od obveze, treba navesti podatke o vjerovniku za koga se polog osniva, a ako nije izvjesno tko je vjerovnik, podatke o osobama koje bi mogle biti vjerovnik uz naznaku zašto dužnik svoju obvezu ne može ispuniti bez osnivanja pologa. Ako pravo vjerovnika da primi položene predmete ovisi o ispunjenju protučinidbe ili drugih uvjeta, treba navesti podatke o toj protučinidbi ili uvjetima, način na koji će se protučinidba izvršiti ili drugi uvjeti ispuniti te predložiti dokaze. Kod pologa za nepoznate nasljednike treba navesti ostavitelja, i ako je moguće, dan njegove smrti i posljednjeg prebivališta, uz naznaku suda ili javnog bilježnika pred kojim se ostavinski postupak vodi.

(2) Novčane iznose u prijedlogu treba naznačiti broičano i slovima.

(3) Ako je prema mjerodavnim propisima radi ostvarivanja prava osnivanjem pologa potrebno objaviti oglas, prijedlogu treba priložiti dokaz da je oglas objavljen.

(4) Ako je osnivanje pologa određeno odlukom nadležnog tijela, prijedlogu treba priložiti odluku u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu. Ako je riječ o odluci suda kod kojega se polog treba osnovati, dovoljno je pozvati se na broj predmeta.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i kad je riječ o osnivanju drugih pologa.

(6) Postupak za osnivanje sudskog pologa može se pokrenuti i prijedlogom nadležnog tijela ili osobe.

Uplate i slanje predmeta pologa prije podnošenja prijedloga **Članak 84.**

(1) Ako je uplata na račun suda za polog izvršena prije podnošenja prijedloga za osnivanje pologa, sud će odrediti uplatitelju rok za podnošenje prijedloga, a ako prijedlog ne bude podnesen u tom roku, uplaćeni će se iznos vratiti umanjen za troškove provedenog postupka i s time povezanih radnji, uključujući i odgovarajuće pristojbe.

(2) Ako drugi predmet pologa bude poslan sudu prije podnošenja prijedloga za osnivanje sudskog pologa, sud će pošiljatelju odrediti rok za podnošenje prijedloga, a ako prijedlog ne bude podnesen u tom roku, poslani će se predmet vratiti nakon što se podmire troškovi provedenog postupka uključujući i troškove njegovog čuvanja te odgovarajuće pristojbe. Na poslanom predmetu Republika Hrvatska stječe založno pravo za namirenje navedenih troškova.

(3) O obračunu troškova iz stavka 1. i 2. ovoga članka sud donosi rješenje protiv kojega je dopuštena žalba koja ne odgađa njegovu provedbu.

(4) Uplata na račun suda za novčani polog odnosno slanje sudu ili javnom bilježniku drugog predmeta pologa u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka nema učinak osnivanja sudskog pologa.

Odlučivanje o prijedlogu za osnivanje pologa **Članak 85.**

(1) Sud će u rješenju o osnivanju pologa novca, odnosno javni bilježnik će u javnobilježničkom zapisniku odrediti:

1. račun na koji uplatu treba izvršiti
2. rok uplate i uvjete uz koje se polog osniva
3. osobu kojoj treba uplaćeni iznos isplatiti i pretpostavke koje trebaju biti ispunjene.

(2) Sud će u rješenju o osnivanju drugog predmeta pologa, odnosno javni bilježnik će u javnobilježničkom zapisniku odrediti:

1. mjesto, način, uvjete i rok predaje
2. vrijeme čuvanja
3. osobu kojoj položeni predmet treba predati.

(3) U rješenju o osnivanju pologa odnosno javnobilježničkom zapisniku odredit će se i predujam koji predlagatelj treba uplatiti za pokriće troškova osnivanja, preuzimanja, čuvanja i predaje pologa.

(4) Ako predujam ne bude uplaćen u roku od osam dana, smatrat će se da je prijedlog povučen.

(5) Polog se neće preuzeti dok predujam ne bude uplaćen. O tome da je polog uplaćen sud odnosno javni bilježnik izdat će predlagatelju potvrdu.

(6) Protiv rješenja iz stavka 1. do 4. ovoga članka dopuštena je žalba koja ne odgađa njegovu provedbu.

(7) Ako novac ne bude uplaćen ili ako drugi predmet pologa ne bude predan u roku koji je za to određen rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom iz stavka 1. i 2. ovoga članka, smatrat će se da je predlagatelj povukao prijedlog.

(8) Rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa treba sadržavati i upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja roka iz članka 99. ovoga Zakona u kojemu treba zatražiti isplatu ili predaju pologa odnosno u kojemu polog treba preuzeti.

(9) Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i kad je postupak za osnivanje pologa pokrenut prijedlogom nadležnog tijela ili osobe.

Postupanje s uplaćenim novcem

Članak 86.

Novac, u domaćoj ili stranoj valuti, uplaćuje se na račun kod banke koji će biti određen u rješenju o osnivanju pologa.

Vrijednosni papiri, isprave, dragocjenosti

Članak 87.

(1) Ako vrijednosni papir nije u obliku isprave, rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o osnivanju pologa naložit će se osobi u čijoj se evidenciji (računu) vodi taj papir da zabilježi da je položen u sudski ili javnobilježnički polog.

(2) Vrijednosni papiri u obliku isprave, ostale isprave i dragocjenosti čuvaju se u nepromijenjenom obliku u sefu banke određene u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(3) Banka ili druga osoba kojoj su predani predmeti pologa iz stavka 1. i 2. ovoga članka obavijestit će o tome bez odgode sud ili javnog bilježnika koji je to odredio.

(4) Sud ili javni bilježnik može po službenoj dužnosti ili na prijedlog predlagatelja, odnosno drugih sudionika, kad za to uplate potreban predujam, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa ili naknadno odrediti procjenu predmeta pologa i rok za uplatu predujma. Procjenu mogu obaviti sudski vještaci, a sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik može prisustvovati procjeni.

(5) Sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik prisustvovat će predaji predmeta pologa i o tome sastaviti zapisnik.

Obavljanje poslova u vezi s vrijednosnim papirima za vrijeme trajanja pologa

Članak 88.

(1) Vrijednosni papiri, neovisno o tome jesu li izdani u obliku isprave ili nisu, predat će se u skladu s rješenjem odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa na čuvanje i upravljanje banci ili drugoj ovlaštenoj osobi ako je rok čuvanja duži od tri mjeseca ili ako je to, na temelju prijedloga, određeno rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom.

(2) Ako je rok čuvanja vrijednosnih papira prema rješenju o osnivanju pologa kraći od tri mjeseca, sud može u rješenju, a javni bilježnik u javnobilježničkom zapisniku, odrediti da se oni predaju na čuvanje i upravljanje banci ili drugoj ovlaštenoj osobi, ako predlagatelj učini vjerojatnim postojanje važnih razloga za donošenje takve odluke, a osobito ako je to potrebno da bi se spriječio gubitak nekog prava na osnovi tih papira.

(3) Sud ili javni bilježnik može na prijedlog jednog od sudionika, nakon što drugim sudionicima, ako bi to bez nerazmjernih poteškoća bilo moguće, pruži priliku da se o tome izjasne:

1. odrediti način upravljanja vrijednosnim papirima
2. odrediti da se u vezi s vrijednosnim papirima obave drugi poslovi, ako je to potrebno
3. odrediti da će se položeni novac upotrijebiti za kupovinu određenih vrijednosnih papira.

Postupanje s drugim predmetima

Članak 89.

(1) Predmete koji se mogu čuvati u sudskoj blagajni ili javnobilježničkom sefu, preuzet će se na čuvanje u toj blagajni, odnosno sefu. Sud i javni bilježnik mogu odlučiti da se i takvi predmeti povjere na čuvanje banci ili drugoj za to ovlaštenoj osobi.

(2) Predmeti koji se ne mogu čuvati u blagajni suda ili sefu javnog bilježnika povjerit će se na čuvanje, u skladu s rješenjem, odnosno javnobilježničkim zapisnikom o osnivanju pologa, nakon što se o tome predlagatelj izjasni, osobi koja se bavi poslovima skladištenja odnosno drukčijeg čuvanja predmeta pologa.

(3) Sud ili javni bilježnik može, na prijedlog predlagatelja ili drugih sudionika u postupku, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa ili naknadno, odrediti procjenu predmeta pologa iz stavka 1. i 2. ovoga članka. Procjenu mogu obaviti sudski vještaci, a sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik može prisustvovati procjeni.

(4) Sudac odnosno sudski savjetnik ili javni bilježnik prisustvovat će predaji predmeta pologa i o tome sastaviti zapisnik.

Obavješćavanje vjerovnika

Članak 90.

(1) Ako dužnik osniva polog da bi se oslobodio svojih obveza prema vjerovniku, dužan je to navesti u prijedlogu za osnivanje.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka sud ili javni bilježnik će bez odgode obavijestiti vjerovnika o osnivanju pologa, uplati novca ili polaganju predmeta. Obavijest treba sadržavati upozorenje o pravnim posljedicama osnivanja pologa.

(3) Odredbe ovoga članka primijenit će se i u slučajevima u kojima je polaganje obavljeno u korist drugih osoba ili tijela radi ostvarivanja određenih pravnih učinaka.

Obavješćavanje sudova i drugih tijela odnosno osoba

Članak 91.

(1) Sud odnosno javni bilježnik obavijestit će bez odgode sud ili javnog bilježnika koji provodi ostavinski postupak o pologu koji se tiče ostavine koja je predmet toga postupka, osim ako iz spisa o pologu nije vidljivo da je sudu ili javnom bilježniku to već poznato.

(2) Ako se polog tiče postupka radi rješavanja pitanja roditeljske skrbi i mjera zaštite prava i dobrobiti djeteta ili uzdržavanja djeteta, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa obavijestit će o tome bez odgode sud koji vodi postupak. Ako ocijeni da bi to bilo u interesu djeteta, o tome će obavijestiti i nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad.

(3) Ako se polog tiče jamčevine koju treba položiti u vezi s kaznenim ili prekršajnim postupkom, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa obavijestit će o tome bez odgode nadležnog državnog odvjetnika ili nadležni sud, u skladu s uvjetima iz odluke o polaganju jamčevine.

(4) Sud ili javni bilježnik obavijestit će bez odgode o pljenidbi, ustupanju ili drugim promjenama pologa, banku ili drugu osobu kod koje je polog uplaćen ili predan odnosno kojoj je povjereno obavljanje poslova čuvanja i upravljanja vrijednosnim papirima.

Zahtjev za predaju i dokazivanje ovlaštenja

Članak 92.

(1) O predaji pologa sud odnosno javni bilježnik odlučuju povodom zahtjeva osobe koja dokaže da je ovlaštena podnijeti zahtjev.

(2) Zahtjev za predaju podnosi se pisano ili na zapisnik kod suda ili javnog bilježnika. Zahtjev za isplatu položenog novca treba sadržavati broj računa primatelja.

(3) Ako se dokazi o ovlaštenju podnositelja zahtjeva nalaze u spisu suda ili javnog bilježnika kojemu je zahtjev podnesen, u zahtjevu treba naznačiti broj tog spisa.

(4) Ako sud utvrdi da zahtjev nije osnovan, odbit će ga posebnim rješenjem protiv kojeg je dopuštena žalba.

(5) Ako javni bilježnik nađe da zahtjev nije osnovan, sastavit će o tome javnobilježnički zapisnik.

(6) Smatrat će se da je podnositelj zahtjeva dokazao svoje ovlaštenje tražiti predaju pologa:

1. ako se drugi sudionici u postupku koji su na to ovlašteni prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa s time suglase javnom ili javno

ovjerovljenom ispravom ili na zapisnik pred sudom ili javnim bilježnikom koji treba donijeti rješenje o predaji, ili

2. ako je ovlaštenje primatelja utvrđeno pravomoćnom odlukom.

(7) Ovlaštenje za predaju može se temeljiti i na okolnostima koje su nastale nakon donošenja rješenja odnosno javnobilježničkog zapisnika o osnivanju pologa.

Rješenje i javnobilježnički zapisnik o predaji

Članak 93.

(1) Sud će o predaji pologa donijeti posebno rješenje, a javni bilježnik će sastaviti javnobilježnički zapisnik o predaji pologa.

(2) U rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa sud ili javni bilježnik odredit će osobu kojoj se polog treba isplatiti ili predati, način isplate ili predaje te rok u kojem treba zatražiti isplatu ili predaju i preuzeti polog.

(3) Ako je isplata položenog novca ili predaja položenih stvari uvjetovana plaćanjem troškova postupka, čuvanja i upravljanja pologom te poduzimanjem drugih radnji, uključujući i radnje predaje određenih stvari ili prenošenja nekih prava, u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa odredit će se obavljanje predaje nakon što uvjeti budu ispunjeni te će se utvrditi i način na koji će se dokazati ispunjenje navedenih uvjeta.

(4) Rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o predaji pologa treba sadržavati i upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja roka iz članka 99. ovoga Zakona u kojemu treba zatražiti isplatu ili predaju pologa odnosno u kojemu polog treba preuzeti.

Zahtjev za predaju tijelu ili osobi s javnim ovlastima

Članak 94.

(1) U slučajevima u kojima je polog osnovan na temelju prijedloga nadležnog tijela ili osobe s javnim ovlastima, sud ili javni bilježnik koji je donio rješenje odnosno sastavio javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa donijet će rješenje odnosno sastavio javnobilježnički zapisnik o predaji pologa tom tijelu ili osobi s javnim ovlastima.

(2) Sud ili javni bilježnik može donijeti rješenje odnosno sastaviti javnobilježnički zapisnik o predaji pologa nadležnom tijelu, osobi s javnim ovlastima, drugom tijelu ili osobi izvan uvjeta koji su za to određeni u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa samo na temelju pravno obvezujuće odluke toga tijela ili osobe s javnim ovlastima.

Tužba osporavatelja prava na preuzimanje pologa

Članak 95.

(1) Ako se neka od osoba kojoj je omogućeno izjasniti se o zahtjevu za predaju pologa usprotivila predaji, a sud smatra da je zahtjev za predaju pologa osnovan, rješenjem će toj osobi odrediti rok od 15 dana za podnošenje tužbe radi utvrđenja da predaja pologa podnositelju zahtjeva nije dopuštena, odnosno da nema pravo tražiti predaju pologa.

(2) Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka dopuštena je posebna žalba koja odgađa provedbu rješenja.

(3) U povodu žalbe iz stavka 2. ovoga članka sud je ovlašten izmijeniti svoju odluku o upućivanju na parnicu.

(4) Ako ocijeni da nema uvjeta za izmjenu donesene odluke, sud će bez odgode predmet proslijediti drugostupanjskom sudu radi donošenja odluke.

Mjesto predaje, odgovornost za predaju **Članak 96.**

(1) Predaja pologa obavlja se na način, u roku i na mjestu određenom u rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji.

(2) Banka i druga osoba kojoj je povjereno čuvanje pologa može polog isplatiti odnosno predati samo na temelju rješenja suda odnosno javnobilježničkog zapisnika na način i uz ispunjenje uvjeta određenih u tom rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku.

Odbijanje preuzimanja pologa **Članak 97.**

(1) Ako osoba u čiju je korist polog osnovan odbije u određenom roku preuzeti polog, sud odnosno javni bilježnik će o tome obavijestiti predlagatelja i odrediti mu rok radi očitovanja.

(2) Ako osoba u čiju je korist polog osnovan i koja ga je pristala preuzeti, ne preuzme polog u određenom roku, sud odnosno javni bilježnik će o tome obavijestiti predlagatelja i pozvati ga da se u određenom roku izjasni o tome što učiniti s pologom.

(3) Ako u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka predlagatelj obavijesti sud ili javnog bilježnika u određenom roku da je spreman preuzeti polog, sud će donijeti rješenje, a javni bilježnik javnobilježnički zapisnik kojim će ga na to ovlastiti. Ako je vraćanje pologa predlagatelju uvjetovano naknadom troškova koji premašuju uplaćeni predujam ili ispunjenjem druge obveze (npr. naknadom štete izazvanom polaganjem i čuvanjem pologa), predlagatelj može polog preuzeti nakon što ispuni te uvjete. U rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o vraćanju pologa treba odrediti način na koji se dokazuje da su uvjeti ispunjeni. Sud ili javni bilježnik može ispunjenje uvjeta utvrditi posebnim rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom.

(4) Ako predlagatelj obavijesti sud odnosno javnog bilježnika da ne želi preuzeti polog ili se uopće ne izjasni u rokovima određenim prema odredbama stavaka 1. i 2. ovoga članka, rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa ostat će na snazi do donošenja rješenja o likvidaciji pologa.

(5) Osoba u čiju je korist polog osnovan može zatražiti od suda odnosno javnog bilježnika predaju pologa do isteka roka određenog rješenjem odnosno javnobilježničkim zapisnikom o predaji pologa, a predlagatelj takav zahtjev može postaviti do isteka roka iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Ako se predaja ne može obaviti prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa zato što primatelj izbjegava predaju ili zato što se iz drugih razloga ne može provesti, sud ili javni bilježnik može, uvažavajući okolnosti slučaja, donijeti novo rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o predaji pologa.

Postupanje s pologom čiji preuzimatelj nije poznat

Članak 98.

(1) Ako je kao polog uplaćen novac ili predan predmet za koje predlagatelj ne zna kome ih treba isplatiti odnosno predati ili ako se ne zna koji od više uplaćenih iznosa ili koje dijelove uplaćenih iznosa odnosno koji od više položenih predmeta treba kome isplatiti odnosno predati, sud će zakazati ročište na koje će pozvati predlagatelja i sve osobe za koje prema podacima u spisu i poznatim okolnostima slučaja može pretpostaviti da se na njih odnosi osnivanje, polaganje ili preuzimanje pologa.

(2) Ako ocijeni da bi to bilo svrhovito, sud može odlučiti da se osobe iz stavka 1. ovoga članka pozovu oglasom objavljenim u „Narodnim novinama“.

(3) Ako osobe pozvane prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ne dođu na ročište ili se ne sporazumiju o tome što treba učiniti s pologom, sud će ih rješenjem uputiti da u određenom roku podnesu tužbu radi utvrđenja koja je od njih ovlaštena preuzeti polog te da o tome u određenom roku obavijeste sud.

(4) Ako stranka pokrene parnični postupak u roku koji je za to određen, izvanparnični postupak će se prekinuti do okončanja parničnog postupka. Za vrijeme prekida postupka ne teče rok istekom kojega se gubi pravo na predaju pologa.

(5) Ako stranka parnični postupak ne pokrene u određenom roku, sud će rješenjem pozvati polagatelja da preuzme polog. U tom slučaju se primjenjuju odredbe članka 97. ovoga Zakona.

Gubitak prava na predaju pologa

Članak 99.

(1) Pravo tražiti predaju pologa prestaje istekom roka od pet godina nakon isteka roka u kojem je prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o predaji pologa, a ako ono nije doneseno, prema rješenju odnosno javnobilježničkom zapisniku o osnivanju pologa, trebalo zatražiti njegovu predaju.

(2) Prestankom prava na predaju pologa sva prava u vezi s pologom prelaze na Republiku Hrvatsku.

Likvidacija pologa

Članak 100.

(1) Rješenje o prelasku prava na polog na Republiku Hrvatsku donosi sud koji je donio rješenje o predaji pologa, a ako ono nije doneseno, sud koji je donio rješenje o osnivanju pologa. Kad je javni bilježnik donio javnobilježnički zapisnik o osnivanju ili predaji pologa, rješenje o prelasku prava na polog donosi općinski sud na čijem se području nalazi njegov ured.

(2) Javni bilježnik koji je donio javnobilježnički zapisnik iz stavka 1. ovoga članka dužan je proslijediti nadležnom sudu spis predmeta.

(3) Nakon što rješenje o prijelazu prava na Republiku Hrvatsku postane pravomoćno položeni novac će se uplatiti u proračun Republike Hrvatske, dok će se ostali predmeti pologa u pravilu unovčiti na javnoj dražbi po pravilima ovoga zakona o dobrovoljnoj prodaji i novčane iznose ostvarene prodajom uplatiti u proračun Republike Hrvatske.

(4) Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka predmet od osobite kulturne, umjetničke, povijesne i slične vrijednosti predat će se na temelju posebnog rješenja pravnoj osobi prema prijedlogu Republike Hrvatske.

(5) Prije donošenja rješenja iz stavka 4. ovoga članka sud će o namjeravanoj dražbi obavijestiti ministarstva nadležna za poslove kulture, obrazovanja i znanosti radi utvrđivanja jesu li ispunjeni uvjeti za postupanje prema odredbama stavka 4. ovoga članka. Mišljenje o ispunjavanju uvjeta ministarstva su dužna priopćiti sudu u roku od 30 dana. Nakon isteka navedenog roka predmet pologa će se prodati.

GLAVA IV. SUDSKI PONIŠTAJ (AMORTIZACIJA) ISPRAVA

Primjena odredaba općeg dijela ovoga Zakona Članak 101.

U postupku sudskog poništaja isprava primjenjuju se opće odredbe ovoga Zakona, osim odredaba o preinaci i ukidanju pravomoćnog rješenja.

Predmet poništaja Članak 102.

(1) Izgubljene, ukradene, nestale, uništene ili na drugi način učinjene neuporabljivima isprave mogu se prema odredbama ove glave sudski poništiti.

(2) Ne mogu se sudski poništiti:

1. novčanice
2. srećke lutrije i druge potvrde o igrama na sreću
3. pojedini kuponi odvojeni od glavne isprave te taloni vrijednosnih papira
4. karte i marke izdane u svakodnevnom prometu kao što su ulaznice, prijevozne karte, prehrambeni bonovi i sl.
5. poštanske marke, biljezi i slične vrijednosnice
6. druge isprave za koje je to propisano drugim zakonom.

Nadležnost Članak 103.

(1) Za poništaj obveznica i drugih vrijednosnih papira koje su izdali država i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nadležan je trgovački sud na čijem je području sjedište tijela ili pravne osobe koja vodi evidenciju tih papira.

(2) Za poništaj vrijednosnih papira koje je izdalo dioničko društvo te za poništaj vrijednosnih papira koje je izdala pravna osoba koja je osnovana na temelju odobrenja državnih vlasti i koja je pod njihovim nadzorom, nadležan je trgovački sud na čijem je području sjedište društva odnosno pravne osobe.

(3) Za poništaj mjenica, čekova i drugih papira za koje je propisano da se poništavaju po mjeničnim propisima nadležan je trgovački sud na čijem je području mjesto plaćanja.

(4) Za poništaj zadužnica i bjanko zadužnica, izjava o suglasnosti za zapljenu plaće ili drugog stalnog novčanog primanja mjesno je nadležan općinski sud na čijem se području nalazi sjedište javnog bilježnika koji je ispravu potvrdio.

(5) Za poništaj svih drugih isprava nadležan je općinski sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja koje je naznačeno u ispravi, a ako nije naznačeno, općinski sud koji je za predlagatelja poništaja u vrijeme podnošenja prijedloga opće mjesno nadležan u parničnom postupku.

(6) Upisnik poništajnih postupaka (u daljnjem tekstu: Upisnik) vodi sud. Sadržaj, oblik i vođenje Upisnika utvrdit će pravilnikom ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Prijedlog za poništaj Članak 104.

(1) Za podnošenje prijedloga za poništaj ovlaštena je osoba koja na temelju isprave može ostvarivati neko pravo ili ima pravni interes da se isprava poništi.

(2) Predlagatelj je dužan:

1. priložiti uz prijedlog prijepis, presliku isprave ili u prijedlogu navesti bitni sadržaj isprave i sve što je potrebno da bi se mogla utvrditi njezina istovjetnost i da bi se mogla određeno razlikovati od drugih istovrsnih isprava

2. učiniti vjerojatnim da je ispunjen koji od razloga iz članka 102. stavka 1. ovoga Zakona za traženje njezina poništaja i da postoje okolnosti iz kojih proizlazi ovlaštenje predlagatelja tražiti poništaj.

(3) Ako se traži poništaj vrijednosnog papira, u prijedlogu se mora posebno navesti:

1. ime odnosno naziv izdavatelja
2. mjesto i vrijeme izdavanja, broj i serija papira
3. iznos glavnice i kamatna stopa, odnosno način obračuna i isplate rente, udjela u dobiti i sl.
4. glasi li na donositelja, po naredbi ili na ime i na čije ime
5. je li naznačen rok plaćanja i koji
6. dan dospelosti posljednjeg kupona i je li nestali papir imao talon
7. vrijeme, mjesto i okolnosti iz kojih proizlazi da je isprava nestala ili uništena
8. po mogućnosti, vrijeme kad je i mjesto gdje je onaj za koga se tvrdi da je vlasnik isprave čiji se poništaj traži postao njezin vlasnik kao i način na koji je stekao papir, vrijeme i mjesto u kojemu je primio posljednju isplatu na temelju papira.

(4) Jednim prijedlogom može se zatražiti poništaj više vrijednosnih papira.

(5) Ako je u vrijednosnom papiru određeno da će se oglasi u vezi s njegovim nestankom, uništenjem, stavljanjem izvan snage i dr. objaviti u posebnom glasilu u prijedlogu će se, ako je to moguće, naznačiti i to glasilo.

Prethodni postupak **Članak 105.**

(1) Ako sud nakon ispitivanja u prijedlogu iznesenih podataka i priloženih dokaza utvrdi da su vjerojatni navodi iz prijedloga, dostavit će prijedlog izdavatelju isprave, odnosno obvezniku, a prema potrebi i drugim osobama i tijelima te ih pozvati da se u određenom roku izjasne postoji li isprava s naznačenim obilježjima ili smetnje za pokretanje postupka.

(2) Osobe od kojih je zatraženo izjašnjenje mogu naznačiti osobe ili tijela koja mogu dati potrebna razjašnjenja i odgovore na pitanja koja su im upućena.

(3) Prijedlog ne treba dostaviti obvezniku (izdavatelju) ako je on sam podnio prijedlog za poništaj, ako se o sadržaju prijedloga na vjerodostojan način očitovao u pismenu koje je u izvorniku ili ovjеровljenom prijepisu priloženo prijedlogu, ako su gubitak isprave ili druge okolnosti zbog kojih se traži njezin poništaj prijavljeni u skladu s člankom 114. ovoga Zakona ili ako uslijed izvanrednih okolnosti dostava prijedloga ili davanje očitovanja nisu mogući.

(4) Kad utvrdi da su ispunjene pretpostavke iz stavka 1. ovoga članka, sud će donijeti rješenje kojim će odrediti pokretanje postupka i sadržaj oglasa koji će objaviti. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

(5) Ako utvrdi da nisu ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka, sud će prijedlog odbaciti rješenjem protiv kojega je dopuštena posebna žalba.

Oglas o pokretanju postupka **Članak 106.**

(1) Oglas o pokretanju postupka treba sadržavati:

1. naznaku imena odnosno naziva, osobni identifikacijski broj, prebivalište odnosno sjedište predlagatelja
2. podatke o zakonskom zastupniku i punomoćniku predlagatelja ako ga ima
3. podatke o sadržaju i obliku isprave iz članka 104. ovoga Zakona
4. poziv mogućem imatelju da ispravu dostavi sudu na uvid ili da istakne prigovore protiv prijedloga, odnosno da se o ispravi pruže podaci koji mogu biti važni za donošenje odluke o poništaju
5. određenje roka za podnošenje isprava odnosno prigovora (u daljnjem tekstu: pozivni rok)
6. upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako u određenom roku nitko ne podnese ispravu sudu, ne stavi prigovor protiv prijedloga za njezin poništaj ili ne priopći sudu podatke zbog kojih se isprava neće poništiti.

(2) Oglas će se objaviti na e-oglasnoj ploči sudova u Upisniku i u „Narodnim novinama“. Ako je u ispravi ili u odobrenju za njezino izdavanje naznačeno da će se oglas u vezi s njezinim nestankom, uništenjem, stavljanjem izvan snage i dr. objaviti u posebnom glasilu, oglas će se objaviti i u tom glasilu.

(3) Pozivni rok iznosi:

1. godinu dana za isprave koje glase na donositelja, koje su prenosive indosamentom, a koje imaju bjanko indosament, ili kojima su priloženi kuponi za kamate, rentu ili dobitak na donositelja, kao i za kupone koji glase na donositelja
2. dva mjeseca za skladišnice koje se mogu prenijeti indosamentom
3. šest mjeseci za sve druge isprave.

(4) Pozivni rok počinje teći od dana objave oglasa u Upisniku. Za isprave iz stavka 3. točke 2. ovoga članka pozivni rok počinje teći prvog idućeg dana od dana isteka roka uskladištenja.

(5) Zbog propuštanja roka za podnošenje prijave isprave ili prigovora ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

(6) U Upisniku oglas će biti istaknut tijekom trajanja pozivnog roka. U Upisniku će se naznačiti kad je oglas objavljen.

Vrijeme nastupanja učinaka pokretanja postupka i zabrana ispunjenja Članak 107.

(1) Pokretanjem postupka radi poništaja isprave prekida se prema predlagatelju zastarijevanje obveze koja proizlazi iz isprave s danom podnošenja prijedloga.

(2) Nakon isteka dana kad mu je dostavljeno rješenje o pokretanju postupka ili nakon što je za to rješenje saznao ili uz dužnu pažnju mogao saznati na temelju oglasa ili upisa u Upisnik, obveznik (izdavatelj) ne smije valjano ispuniti obvezu iz isprave, ne smije tu ispravu preinačiti, zamijeniti drugom iste vrste niti je prenositi na drugog ovlaštenika ili za nju izdati novi kuponski arak ili talon.

(3) Zabrane iz stavka 2. ovoga članka traju dok se postupak pravomoćno ne obustavi ili isprava pravomoćno ne poništi.

(4) Obveznik se može osloboditi svoje obveze polaganjem u sudski ili javnobilježnički polog.

(5) Zabrane iz stavka 2. ovoga članka ne odnose se na plaćanje kupona s državnih vrijednosnih papira te na zamjenu i prijenos na drugog ovlaštenika državnih vrijednosnih papira koji se ne ždrijebaju, a glase na donositelja.

(6) Na temelju skladišnice koja se može prenositi indosamentom ovlaštenik može nakon pokretanja postupka za poništaj zatražiti od voditelja skladišta ispunjenje činidbe prema uvjetima iz skladišnice, ako do donošenja odluke o poništaju položi primjereno osiguranje.

Zadržavanje isprave Članak 108.

(1) Obveznik (izdavatelj) je ovlašten zadržati ispravu za koju je izdana zabrana plaćanja ako mu je podnesena, o čemu će stranci izdati potvrdu.

(2) Zadržanu ispravu obveznik (izdavatelj) je dužan bez odgode podnijeti sudu uz naznaku imena i adrese osobe koja je podnijela ispravu radi isplate, ako raspolaže s tim podacima.

(3) Ako ispravu ne uspije zadržati, obveznik (izdavatelj) dužan je obavijestiti sud koji provodi poništajni postupak o osobi koja je podnijela ispravu radi ispunjenja, o čemu će sud obavijestiti predlagatelja.

(4) Za pojedine kupone vrijede pravila o njihovoj isplati bez poništaja i onda kad se traži poništaj samih kuponskih araka.

Obustava postupka Članak 109.

Postupak će se obustaviti i o tome obavijestiti sudionike:

1. ako to predlagatelj zatraži
2. ako predlagatelj ne uplati u roku predujam za pokriće troškova objavljivanja oglasa u „Narodnim novinama“
3. ako treća osoba podnese sudu ispravu ili na drugi način dokaže da je ima, ili
4. ako se naknadno dokaže da navodi predlagatelja nisu istiniti.

Prijave i prigovori Članak 110.

(1) Prijave i prigovori trećih osoba ispitat će se i ako stignu nakon isteka pozivnog roka, ali prije donošenja rješenja o poništaju.

(2) Sud će predlagatelja obavijestiti o svakoj prijavi ili prigovoru.

(3) Ako se imatelj isprave prijavi i podnese ispravu sudu, predlagatelju će se omogućiti da prije obustave postupka ispravu razgleda u određenom roku. Ako isprava nije podnesena sudu, sud će po nalogu predlagatelja naložiti imatelju isprave da je radi toga podnese sudu kod koga se vodi postupak ili općinskom sudu na čijem se području isprava nalazi. Ako osoba koja tvrdi da je imatelj isprave ne postupi po nalogu suda, niti na drugi način dokaže da je ima, prijava se neće uzeti u obzir.

Ponovno traženje izjašnjenja obveznika Članak 111.

(1) Kad pozivni rok protekne, sud će na zahtjev predlagatelja zatražiti od obveznika da se izjasni je li nakon prvog zahtjeva za izjašnjenje izvršena neka činidba na temelju isprave, je li učinjena zamjena ili prijenos isprave na drugog ovlaštenika, odnosno jesu li izdani novi kuponski arci. Ako je obveznik dao vjerodostojnu izjavu nakon isteka pozivnog roka, takvo se izjašnjenje neće tražiti.

(2) Ako je obveznik ispravu iskupio u cijelosti, učinio kakvu promjenu s ispravom ili izdao novi kuponski arak, postupak će se obustaviti. Obveznik je odgovoran ako je svojom krivnjom povrijedio zabranu plaćanja.

Rješenje o poništaju

Članak 112.

(1) Sud može prije donošenja rješenja o poništaju obaviti i daljnje izviđaje.

(2) Ako je radi ostvarenja prava na ispravu podnesena tužba, poništajni postupak prekinut će se do pravomoćnog okončanja parnice.

(3) Rješenje kojim se isprava poništava mora biti obrazloženo i sadržavati utvrđenje da je bez učinka isprava čija istovjetnost treba biti određena navođenjem podataka iz članka 104. ovoga Zakona, nakon što je pozivni rok protekao bez uspjeha.

(4) Rješenje o poništaju dostavit će se svim sudionicima kojima je dostavljen prijedlog za poništaj te osobama koje su tijekom postupka podnijele prijave odnosno prigovore.

(5) Rješenje o poništaju upisat će se u Upisnik te objaviti u „Narodnim novinama“ i kad je to određeno u posebnom glasilu.

Učinci poništaja Članak 113.

(1) Rješenje kojim se isprava sudski poništava zamjenjuje poništenu ispravu dok se ne izda nova.

(2) Osoba koja je ishodila poništaj može na temelju tog rješenja, nakon njegove pravomoćnosti, ostvarivati prema obvezniku (izdavatelju) sva prava koja proistječu iz te isprave ili joj pripadaju na temelju te isprave ili zahtijevati da joj se o njezinu trošku izda nova isprava uz predaju odluke o poništaju.

(3) Ispunjenjem obveze prema osobi koja je ishodila poništaj, nakon pravomoćnosti rješenja o poništaju, obveznik se oslobađa obveze ako bi bio oslobođen da je obvezu ispunio imatelju poništene isprave.

Prijava gubitka isprave Članak 114.

(1) Ako nestane isprava koja glasi na donositelja, a koja se može sudski poništiti, osoba kojoj je ta isprava na bilo koji način nestala, može tražiti od javnog bilježnika u mjestu svoga boravišta ili u mjestu gdje je isprava nestala da o njegovu trošku objavi nestanak isprave u „Narodnim novinama“ i u Upisniku.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na kupone za kamate, rentu i udjele u dobiti, isprave o osiguranju, deponiranju i zalaganju te na druge isprave koje nisu predmet redovnog prometa.

(3) Javni bilježnik postupit će po zahtjevu osobe iz stavka 1. ovoga članka ako učini vjerojatnim da je ovlaštena pokrenuti postupak za poništaj te ako položi predujam za pokriće troškova objavljivanja oglasa, nagrade i troškova javnog bilježnika.

(4) Javni bilježnik obavijestit će bez odgode obveznika o zahtjevu za objavljivanje oglasa.

(5) Objava ima prema obvezniku učinak zabrane plaćanja ako je za nju saznao na temelju obavijesti javnog bilježnika, na temelju oglasa objavljenog u Upisniku ili u „Narodnim novinama“, odnosno ako je uz dužnu pažnju to mogao saznati na drugi način.

(6) Prijavitelj gubitka isprave dužan je u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 1. pokrenuti pred nadležnim sudom postupak za poništaj isprave. O pokretanju postupka prijavitelj je dužan obavijestiti javnog bilježnika kome je podnio prijavu gubitka isprave koji će o tome obavijestiti sud koji vodi Upisnik.

(7) Ako sud koji vodi Upisnik ne dobije obavijest javnog bilježnika iz stavka 6. ovoga članka u roku od šezdeset dana nakon objave prijave nestanka isprave, upis prijave nestanka isprave brisat će se iz Upisnika.

Isplata kupona bez poništaja Članak 115.

(1) Osoba kojoj su nestali ili uništeni pojedini kuponi za isplatu kamata, rente ili udjela u dobiti, odvojeni od glavne isprave, a ne mogu se poništiti, iz članka 102. stavak 2. točka 3. ovoga Zakona, može po proteku godine dana nakon isteka zastarnog roka tražiti od obveznika njihovu isplatu, ako mu je prije proteka toga roka prijavila gubitak uz predočenje glavne isprave i ako mu u tom roku nije podnesen nestali kupon niti je postavljen zahtjev za njegovu isplatu. Prijava gubitka obvezniku prekida zastarijevanje.

(2) Isplatom kupona prema stavku 1. ovoga članka obveznik se oslobađa svoje obveze.

Posebne odredbe za isprave koje se obnavljaju (talone) Članak 116.

(1) Taloni ne važe dok teče poništajni postupak glavne isprave ili kad je objavljeno da je glavna isprava nestala ili kad je njezin imatelj, nakon što je obvezniku pokazao glavnu ispravu, podnio prigovor protiv odluke da se na osnovi talona izda novi kuponski arak. Ako je takav prigovor podnesen, može se novi kuponski arak ili novi talon izdati samo onome koji pokaže glavnu ispravu. Obveznik je dužan potvrditi na glavnoj ispravi koju mu je njezin imatelj predočio da mu je prigovor podnesen.

(2) U slučaju potrebe radnje iz stavka 1. ovoga članka mogu se obaviti uz sudjelovanje javnog bilježnika, koji će o tome sastaviti javnobilježnički zapisnik.

(3) Proglašenjem glavne isprave nevažećom, gubi i talon pravnu snagu.

GLAVA V. IMENOVANJA, ODREĐIVANJE ROKOVA I DRUGE RADNJE

Pokretanje i provedba postupka Članak 117.

(1) Kad je ovim Zakonom ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o izvanparničnom postupku određeno da će sud obaviti određeno imenovanje o kojemu se stranke nisu suglasile ili da će svojom odlukom nadomjestiti izostalu suglasnost stranaka o određivanju nekog roka ili o poduzimanju neke druge radnje, sud će na prijedlog stranke obaviti odgovarajuće imenovanje, odrediti rok ili poduzeti neku drugu radnju.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će o prijedlogu za obavljanje radnje prije njezinog poduzimanja obavijestiti druge stranke ako su poznate i omogućiti im da se izjasne o prijedlogu u određenom roku.

(3) U slučajevima u kojima odgovarajuću radnju treba hitno poduzeti, sud može radi izjašnjenja iz stavka 2. ovoga članka odrediti ročište na koje stranke može pozvati i telefonom ili elektroničkom poštom. Ako strankama koje nisu predložile poduzimanje radnje nije moguće obaviti dostavu ili ako ih nije moguće obavijestiti o ročištu na koje su pozvane ili ako su nepoznate adrese ili inače nepoznate, sud im može postaviti privremenog zastupnika. Troškove postavljanja privremenog zastupnika prethodno snosi predlagatelj.

Donošenje odluke i obavljanje neke druge radnje **Članak 118.**

(1) Nakon što strankama omogući da se izjasne, sud će donijeti odluku o predloženoj radnji.

(2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se strankama ili njihovim zastupnicima, a ako je kojoj od stranaka postavljen privremeni zastupnik, objavit će se i na e-oglasnoj ploči sudova.

(3) Sud može, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, odrediti u kojem će roku i uz ispunjenje kojih dodatnih pretpostavki odluka iz stavka 1. proizvesti pravne učinke.

DIO TREĆI **PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Postupci u tijeku **Članak 119.**

(1) Postupci koji su bili pokrenuti, a nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema propisima i pravnim pravilima koji su bili na snazi odnosno koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka sud će stupanjem na snagu odredbi članka 52. i članka 56. stavka 2. ovog Zakona, predmete za koje je ovim Zakonom određeno da se povjeravaju javnim bilježnicima, a u kojima sud do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nije poduzeo nijednu radnju, povjerit javnim bilježnicima.

Primjena odredaba o pologu **Članak 120.**

Odredbe članka 99. i 100. ovoga Zakona primjenjuju se na sudski i javnobilježnički polog osnovan prema odredbama Zakona o sudovima („Narodne novine“, br. 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 126/19., 130/20., 21/22. i 60/22.) i Zakona o javnom bilježništvu

(„Narodne novine“, br. 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09., 120/16. i 57/22.), osim ako tim zakonima nije određen duži rok čuvanja pologa, odnosno ako tim zakonima nisu za osobu koja je polog osnovala ili za onu u čiju je korist polog osnovan određeni povoljniji uvjeti za njegovu likvidaciju od onih koji su utvrđeni ovim Zakonom.

Donošenje pravilnika i uspostava Upisnika

Članak 121.

(1) Pravilnike iz članka 52. i 103. ovoga Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu članka 52. i 103. ovoga Zakona.

(2) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa osnovat će Upisnik poništajnih postupaka do 1. rujna 2023.

Prestanak važenja odredaba drugih zakona

Članak 122.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje primjena pravnih pravila Zakona o sudskom vanparničnom postupku („Službene novine Kraljevine Jugoslavije“, broj 45/34. i „Narodne novine“, broj 73/91.) i prestaje važiti Zakon o proglašenju nestalih osoba umrlima i o dokazivanju smrti („Narodne novine“, broj 10/74.).

Stupanje na snagu

Članak 123.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim odredaba članka 52., članka 56. stavka 2., članka 101. do 116. ovoga Zakona koje stupaju na snagu 1. rujna 2023.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME UREĐUJU

Izvanparnični postupak kao posebna vrsta građanskog sudskog postupka po svom sadržaju nosi obilježja nespornog postupka.

S obzirom na važeće normativno uređenje izvanparničnog postupka u Republici Hrvatskoj uočena je potreba za uređenjem pravila izvanparničnog postupka kojim bi se izvanparnični postupak osuvremenio te uredio na način koji bi osigurao građanima i poslovnim subjektima kvalitetnu i transparentnu pravnu zaštitu te zajamčio pravnu sigurnost.

Navedena potreba prepoznata je i u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. (NPOO) kojim je predviđena i reforma izvanparničnog postupka kroz odgovarajuće normativne izmjene. Predloženim zakonom provode se reformske mjere C2.5. R1- Povećanje učinkovitosti pravosudnog sustava za veće povjerenje građana, u dijelu koje se odnose na reformu izvanparničnog postupka.

Važeći normativni okvir izvanparničnog procesnog prava Republike Hrvatske obuhvaća Zakon o sudskom vanparničnom postupku Kraljevine Jugoslavije od 24. srpnja 1934. („Službene novine Kraljevine Jugoslavije“, broj 45/34.) koji se primjenjuje kao pravna pravila. Naime, sukladno članku 1. Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. godine, pravni propisi (zakoni, uredbе, naredbe, pravilnici i dr.) koji su bili na snazi na dan 6. travnja 1941. godine primjenjivat će se u Republici Hrvatskoj kao pravna pravila, ako su sukladno posebnim propisima, do dana stupanja na snagu zakona, primjenjivana u Republici Hrvatskoj, kao i da je riječ o odnosima koji nisu uređeni važećim propisima Republike Hrvatske ako su u skladu s Ustavom i zakonima Republike Hrvatske. S obzirom na to da u Republici Hrvatskoj nije donesen Zakon o izvanparničnom postupku, primjenjuju se pravna pravila navedenog Zakona o sudskom vanparničnom postupku iz 1934. godine.

Osim navedenog zakona iz 1934. godine, izvanparnično procesno pravo Republike Hrvatske obuhvaća i niz zakona koji su primarno materijalnopravnog karaktera, međutim, koji sadržavaju i postupovne odredbe (Obiteljski zakon, Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, Zakon o nasljeđivanju, Zakon o proglašenju nestalih osoba umrlima i dokazivanju smrti, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakon o izvlaštenju, Zakon o mjenici). Također je bitno navesti i Ovršni zakon, Stečajni zakon te Zakon o zemljišnim knjigama.

Upravo takvo uređenje izvanparničnog postupka nije kao rezultat imalo jasno i kvalitetno uređenje izvanparničnog postupanja te je provođenje izvanparničnih postupaka obilježeno nizom problema koji nisu uspješno riješeni donošenjem zakona kojima je niz posebnih izvanparničnih postupaka uređeno na novi način, kao i uređenjem izvanparničnih postupaka postupovnim odredbama zakona koji su primarno materijalnopravnog karaktera. Naime, nejednak vremenski nastanak izvanparničnih pravnih pravila doveo je do nastanka pravnih praznina koje se mogu popunjavati ili pozivanjem na određene odredbe Zakona iz 1934. godine ili supsidijarnom primjenom odredaba građanskog parničnog procesnog prava. Važno je i to da su i opća pravila Zakona iz 1934. godine radi neprimjenjivosti, kao i stalne derogacije posebnim zakonima izgubila svoj smisao i svrhu, a heterogenost pravnih pravila dovodi do pravne nesigurnosti te može rezultirati različitim pravnim rješenjima u istoj pravnoj stvari.

Predloženi zakon za cilj ima zauzeti poziciju općeg i osnovnog izvora izvanparničnog procesnog prava.

Polazeći od navedenog, u izradi Zakona o izvanparničnom postupku osobita pažnja posvećena je prije svega općim pravilima te su propisane i odredbe za posebne postupke, a kako bi se riješili postojeći problemi.

U odnosu na pravila parničnog postupka, ona su supsidijarni pravni izvor svim izvanparničnim stvarima, u slučaju da pravila izvanparničnog procesnog prava ne uređuju konkretno procesno pitanje na specifični način. Pravila parničnog procesnog prava primjenjuju se na odgovarajući način, uzimajući u obzir posebnu pravnu prirodu izvanparničnog postupka.

Opći dio predloženog zakona razlikuje izvanparnične postupke kao dispozicijske i oficijelne izvanparnične postupke, a u odnosu na koje razlikovanje se posebno primjenjuju i sama postupovna načela.

S obzirom na to da je u okviru provođenja izvanparničnog postupka nužno osigurati brzo, kvalitetno i učinkovito ostvarivanje prava svih građana te zajamčiti pravnu sigurnost, uz istovremeno rasterećenje sudova, u predloženom zakonu rješavanje određenih vrsta izvanparničnih postupaka povjereno je javnim bilježnicima kao povjerenicima suda.

Tako se javnim bilježnicima povjerava postupanje u izvanparničnim postupcima proglašenja nestale osobe umrlom i dokazivanja smrti, uređenja međa ako su stranke podnijele sporazumni prijedlog za uređenje međe te razvrgnuća suvlasničke zajednice ukoliko su stranke podnijele sporazumni prijedlog za razvrgnuće suvlasničke zajednice.

II. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Sredstva potrebna za provedbu ovog Zakona su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu, na razdjelu 109 – Ministarstvo pravosuđa i uprave, u okviru redovnog poslovanja pravosudnih tijela. Sredstva u iznosu od 19.975 eura za 2023., potrebna za provedbu odredbi Zakona vezanih za osnivanje Upisnika poništajnih postupaka, su osigurana u okviru glave 10905 – Ministarstvo pravosuđa i uprave, aktivnost A677016 – Elektroničko pravosuđe i uprava, skupina 32 – Materijalni rashodi. Za provedbu odredbi zakona koje se odnose na javnobilježničku službu nije potrebno osigurati sredstva.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOGA ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom odredbom utvrđuje se sadržaj i područje primjene propisa. U stavku 1. propisuje se da su sudovi opće nadležni u svim izvanparničnim postupcima, dok su javni bilježnici nadležni u pojedinim izvanparničnim stvarima samo kad je to zakonom izričito propisano. U stavku 2. propisano je da se opće odredbe primjenjuju na sve izvanparnične postupke, osim ako odredbama ovoga Zakona koje uređuju posebne postupke ili drugim zakonom nije drukčije određeno. Stavak 3. propisuje da su opće odredbe mjerodavne za rješavanje svih građanskopravnih stvari iz nadležnosti sudova za koje nije izrijekom određeno da će se rješavati po pravilima nekog drugog postupka ako bi to odgovaralo pravnoj prirodi tih stvari. Time se mjerodavnost općih odredaba primjenjuje na sve građanskopravne stvari iz

nadležnosti sudova za koje nije izrijekom određeno da se rješavaju po pravilima određenog postupka, ako bi to odgovaralo njihovoj pravnoj prirodi.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se utvrđuje da se na pitanja koja nisu posebno uređena ovim Zakonom na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak, ako drugim zakonom nije drukčije određeno.

Uz članak 3.

Ovom odredbom propisan je način na koji se određuje stvarna i mjesna nadležnost sudova koji postupaju u rješavanju izvanparničnih stvari.

Uz članak 4.

Ovom odredbom propisan je sastav suda u izvanparničnom postupku u prvom i drugom stupnju, kao i sastav Vrhovnog suda Republike Hrvatske kad odlučuje o prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji. Nadalje je propisana ovlast sudskih savjetnika i drugih ovlaštenih sudskih službenika za postupanje u izvanparničnom postupku, s obzirom da u izvanparničnom postupku osim sudaca sudjeluju i navedene osobe.

Uz članak 5.

Odredbom ovoga članka navedene su osobe koje u postupku imaju položaj stranke. S obzirom na prirodu izvanparničnog postupka, položaj stranke je dan ne samo predlagatelju i osobi koju predlagatelj označi kao protustranku, već i drugim osobama na čiji pravni položaj bi mogla izravno utjecati odluka suda, odnosno osobama na čiji bi pravni položaj mogla izravno utjecati neka druga radnja suda poduzeta u postupku, a sve u svrhu njihove zaštite. Nadalje, određeno je da je stranka i svaka osoba, tijelo, organ društva ili oblik udruživanja koji se na temelju zakona može ili treba uključiti u postupak. Stavkom 2. je određeno da osobe ili tijela koja su prema zakonu dužni dostaviti sudu određenu odluku ili drugi pravni akt, ili ga na drugi način obavijestiti o postojanju razloga za pokretanje izvanparničnog postupka po službenoj dužnosti, ne smatraju se strankom, osim ako ne ispunjavaju uvjete da ih se smatra strankom. Naime, potrebno je razlikovati sudjelovanje osoba, tijela, organa društva ili drugih oblika udruživanja u postupku u svojstvu stranke i kada sudjeluju u postupku bez tog svojstva. Stavkom 3. određeno je da se izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje odnose jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 6.

Ovom odredbom propisano je da radnje i propuštanja jedne stranke ne proizvode pravne učinke izravno za druge stranke, osim ako za pojedine slučajeve nije zakonom drukčije određeno ili ako to ne proizlazi iz prirode postupovnog odnosa. Navedena je odredba, zajedno s iznimkama, propisana imajući u vidu da postoje različiti izvanparnični postupci te će sud u svakom konkretnom slučaju moći procijeniti značaj radnje i propuštanja jedne stranke u odnosu na prirodu postupovnog odnosa.

Uz članak 7.

Ovom se odredbom osigurava zaštita prava stranke koja nije sposobna sama se brinuti o svojim pravima i interesima te se propisuje postupanje suda, odnosno javnog bilježnika u slučaju kad posumnja da je stranka nesposobna zbog duševnih smetnji ili drugih razloga.

Uz članak 8.

Ovom je odredbom određeno da radnje u postupku stranka može poduzimati, osim osobno, i putem punomoćnika u skladu s odredbama zakona koji uređuje parnični postupak.

Uz članak 9.

Ovom odredbom je određeno da će sud tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti na nedostatke koji se tiču sposobnosti stranaka te će radi otklanjanja takvih nedostataka odrediti potrebne mjere, vodeći računa o tome da zbog toga za stranku ne nastupe štetne posljedice. Protiv navedenih odluka nije dopušten poseban pravni lijek kako se postupak ne bi odugovlačio.

Uz članak 10.

Ovom je odredbom određeno da se postupak pokreće prijedlogom stranke, odnosno po službenoj dužnosti, kad je to zakonom izrijekom propisano, te komu se prijedlog dostavlja. Određeno je i da će sud u postupcima koji se pokreću po službenoj dužnosti, najkasnije u prvoj procesnoj radnji koju poduzme prema stranci jasno označiti predmet postupka kako bi obaviještene stranke raspolagale potpunom informacijom o postupku.

Uz članak 11.

Ovom je odredbom određeno da u prijedlogu stranka ne mora određeno postaviti zahtjev, ali se iz prijedloga mora moći zaključiti kakvu odluku ili drugu sudsku radnju zahtijeva te na kojoj činjeničnoj osnovi temelji zahtjev. Ako se zahtijeva isključivo isplata novčanog iznosa čija visina nije određena ili koja druga odgovarajuća činidba, sud će rješenjem pozvati stranku da takav zahtjev postavi u primjerenom roku uz upozorenje da će prijedlog odbaciti ukoliko stranke ne postupi po uputi suda. Protiv tog rješenja posebna žalba nije dopuštena iz razloga da se ne odugovlači postupak. Propisana je i posljedica da će sud prijedlog odbaciti ako stranka nakon poziva suda ne postavi određeni zahtjev u roku koji joj je za to određen.

Uz članak 12.

Ovom odredbom određuje se kada se može povući prijedlog i kada je za to potreban pristanak protustranke, ovisno o tome je li donesena prvostupanjska odluka ili nije. Također se preciziraju pravila o povlačenju prijedloga u postupku koji se može pokrenuti i po službenoj dužnosti.

Uz članak 13.

Odredbom ovoga članka određen je trenutak početka postupka za koji je definirano da počinje podnošenjem prijedloga sudu ili poduzimanjem prve postupovne radnje suda u postupku koji se pokreće po službenoj dužnosti.

Uz članak 14.

Vežano uz vođenje postupka ovom su odredbom propisana opća pravila načina postupanja suda, zaštite posebno osjetljivih skupina osoba te načelo prema kojem će sud tijekom cijelog postupka nastojati da se stranke sporazumiju o načinu uređenja odnosa.

Uz članak 15.

U svrhu zaštite prava neuke stranke, ovom odredbom je određeno da će sud upozoriti stranku na potrebu uzimanja punomoćnika, ako se stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti o predmetu postupka, a stranku ne zastupa punomoćnik, da će poučiti stranku koju ne zastupa odvjetnik ili javni bilježnik o tome da može iznositi činjenice i predlagati dokaze važne za predmet postupka, a koji bi mogli služiti svrhovitom ostvarivanju njezinih prava te poduzimanju odgovarajućih procesnih radnji, te je nadalje, određeno da navedena upozorenja i pouke sud neće dati stranci koja je pravna osoba ili fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost ako se radi o sporu u vezi s takvom njezinom djelatnošću jer se presumira da se ne radi o neukoj stranci.

Uz članak 16.

Načelo saslušanja stranaka je osigurano na način da je sud dužan strankama omogućiti da postavljaju zahtjeve, iznose činjenice i pravne navode, predlažu dokaze i izjasne se o zahtjevima i navodima protivne stranke. Nadalje, propisano je da će sud, u postupku koji je pokrenut po službenoj dužnosti, strankama omogućiti da saznaju za predmet postupka, za činjenice koje namjerava utvrđivati i za dokaze koje će izvesti, kao i da se o tome izjasne. Određeno je da će sud postavljanjem pitanja i na drugi svrhovit način nastojati da se tijekom postupka iznesu sve odlučne činjenice, dopune nepotpuni navodi stranaka, označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i pruže sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja koja se tiču predmeta postupka.

Uz članak 17.

Ovom odredbom propisana su pravila po kojima će sud postupati u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti, u postupcima u kojima nije vezan zahtjevima stranaka te u drugim postupcima u kojima po službenoj dužnosti pazi na to da se utvrde sve važne činjenice, te obveze stranaka, za razliku od ostalih postupaka u kojima se primjenjuju pravila zakona koji uređuje parnični postupak.

Uz članak 18.

U ovoj su odredbi određena pravila za određivanje rokova i ročišta te posljedice propuštanja te je određeno da sud može stranku pozvati da se u primjerenom roku pisano očituje o prijedlogu druge stranke ili o predmetu postupka pokrenutog po službenoj dužnosti, kao i o rezultatima provedenog postupka te u tu svrhu pozvati stranku da se izjasni pred sudom ili zakazati ročište. Nadalje je određeno da ako stranka propusti rok u kojem se trebala izjasniti ili se ne odazove pozivu suda, sud može, prema okolnostima slučaja, smatrati da se stranka suglasila s prijedlogom druge stranke i donijeti odluku na temelju činjeničnog stanja s kojim

je stranka bila upoznata, odnosno da se stranka ne protivi provedbi postupka po službenoj dužnosti. U pozivu stranci da se izjasni ili u pozivu za ročište sud je mora upozoriti na navedenu pravnu posljedicu.

Uz članak 19.

Zbog prirode izvanparničnog postupka propisano je da kad sud ocijeni da to može pridonijeti ubrzanju postupka, utvrđivanju činjeničnog stanja ili raspravljanju o pravnim pitanjima, ako održavanje usmene rasprave nije zakonom propisano, ograničeno ili isključeno, može odrediti ročište ili sa svim strankama ili samo sa strankama na koje se odnose pojedina pitanja koja treba raspraviti. Dana je i mogućnost sudu da nakon što je održao ročište odluči hoće li u daljnjem tijeku postupka zakazivati ročišta ili će postupak provoditi bez održavanja ročišta.

Uz članak 20.

Načelo javnosti je osigurano na način da je propisano da je usmena rasprava javna, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Uz članak 21.

Kod prekida postupka ovom se odredbom osim pozivanja na odredbe zakona koji uređuje parnični postupak propisuje da sud može obavljati radnje koje se moraju poduzeti bez odgode te se daje mogućnost sudu da sam odredi da ti rokovi ne prestaju teći. Nadalje, određuje se da će postupak koji se može pokrenuti po službenoj dužnosti sud nastaviti rješenjem po službenoj dužnosti, odnosno da dostavom rješenja o nastavljanju postupka prekinuti rokovi počinju teći iznova.

Uz članak 22.

Ova odredba određuje da u izvanparničnom postupku stranke mogu sklopiti sudsku nagodbu uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje parnični postupak.

Uz članak 23.

Ovaj članak propisuje opće pravilo da se u izvanparničnom postupku mogu radi utvrđivanja važnih činjenica koristiti svi odgovarajući dokazi, te propisuje da sud može u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti izvoditi dokaze i prikupljati obavijesti i ako se stranke tome protive, ako važne činjenice među strankama nisu sporne, ako opravdano posumnja u postojanje činjenice koja se zakonski predmnijeva kad je dopušteno dokazivati protivno te ako posumnja postoji li činjenica za koju se uzima da je općepoznata, da sud može imenovati vještake iako nije prije toga omogućio strankama da se izjasne o osobi vještaka. Nadalje, s obzirom na prirodu izvanparničnog postupka, određeno je da će sud u postupcima u kojima je propisano održavanje usmene rasprave uzeti u obzir i dokaze izvedene izvan ročišta za raspravu, da sud može i izvan ročišta za raspravu izvoditi dokaze, strankama naložiti da dopune navode te poduzimati druge procesne radnje, no radi davanja mogućnosti strankama da raspravljaju pred sudom, sud je prije donošenja odluke dužan strankama omogućiti da se izjasne o izvedenim dokazima.

Uz članak 24.

Ovom odredbom je propisano načelo slobodne ocjene dokaza na način da sud prema svom uvjerenju odlučuje koje će činjenice uzeti kao utvrđene na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog izvedenog dokaza zasebno i svih izvedenih dokaza zajedno te na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

Uz članak 25.

Radi onemogućavanja odugovlačenja postupka određeno je da sud ne mora izvoditi dokaze ako na temelju općepoznatih ili nespornih činjenica te činjenica čije se postojanje predmnijeva, proizlazi da je neka činjenica istinita.

Uz članak 26.

Radi ekonomičnosti postupka u ovom je članku određeno da u opravdanim slučajevima ako je utvrđeno da stranka ima pravo na neko novčano davanje, a utvrđivanje visine iznosa nije moguće ili bi bilo povezano s nerazmjernim teškoćama, sud može na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti odrediti visinu iznosa prema slobodnoj ocjeni i bez izvođenja predloženih dokaza.

Uz članak 27.

Ovim je člankom uređeno postupanje suda u slučaju kada dođe do spora između stranaka. Propisano je da kada dođe do spora o pravu čije rješenje ovisi o utvrđivanju spornih činjenica, sud će prekinuti izvanparnični postupak i uputiti predlagatelja na parnični postupak ili postupak pred drugim tijelom. Pri tome je određeno koju će stranku sud uputiti kao i posljedicu ako postupak na koji je upućena ne bude pokrenut. Radi ubrzanja postupka predviđena je mogućnost da ako se sve stranke s time suglase, sud može spor riješiti u izvanparničnom postupku utvrđivanjem spornih činjenica. Određeno je i da ako među strankama nema spora o bitnim činjenicama, već o pravu koje se temelji na tim činjenicama, sud će u izvanparničnom postupku odlučiti o spornom pravu.

Uz članak 28.

Ovom odredbom je definiran odnos parničnog i izvanparničnog postupka na način da je određeno da ako sud utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima parničnog postupka, do donošenja odluke o glavnoj stvari, rješenjem će obustaviti izvanparnični postupak, a nakon pravomoćnosti rješenja o obustavi, postupak će se nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadležnim sudom. Nadalje, određeno je da radnje što ih je proveo izvanparnični sud te odluke koje je donio, nisu bez učinka samo zato što su poduzete u izvanparničnom postupku. Te radnje ponoviti će se samo ako je izvanparnični sud prilikom njihovog poduzimanja počinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka. Također, propisano je da u slučaju da se odluka donesena po pravilima izvanparničnog postupka, a koju je trebalo donijeti po pravilima parničnog postupka može pobijati pravnim lijekovima ako je izvanparnični sud počinio neku od bitnih povreda odredaba parničnog postupka.

Uz članak 29.

S obzirom da se u izvanparničnom postupku javlja potreba za privremenim uređenjem odnosa, ovim je člankom određeno da u postupcima koje je ovlašten pokrenuti po službenoj dužnosti ili u postupcima u kojima nije vezan prijedlogom stranaka o predmetu postupka sud može po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere predviđene zakonom koji uređuje ovrhu i

osiguranje. U ostalim postupcima sud može takve mjere odrediti samo u povodu prijedloga ovlaštene stranke, a po službenoj dužnosti samo kad je to izrijekom određeno zakonom. Sud može rješenje o određivanju privremene mjere ukinuti ili izmijeniti po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga stranke ako ocijeni da su prestali razlozi zbog kojih je ono doneseno. Da se izbjegnu nejasnoće, uređena su i pravila o žalbi na način da je protiv rješenja o određivanju privremene mjere dopuštena posebna žalba po pravilima o žalbi u izvanparničnom postupku.

Uz članak 30.

Ovom odredbom propisano je da sud u izvanparničnom postupku, kako o meritumu, tako i o pitanjima procesne naravi, donosi odluku u obliku rješenja. Nadalje, propisano je načelo dispozicije u smislu da ako se postupak pokreće isključivo na prijedlog stranke, odluka se može donijeti samo u granicama zahtjeva postavljenog u prijedlogu. Stavak 3. odraz je načela oficioznosti u pogledu nevezanosti suda prijedlogom stranke u postupku koji se može pokrenuti, koje načelo je korigirano načelom saslušanja stranaka.

Uz članak 31.

Ovom odredbom propisano je da se na sadržaj rješenja na odgovarajući način primjenjuju odredbe zakona koji uređuje parnični postupak te su propisane iznimke od pravila da odluka o meritumu mora biti obrazložena. Nadalje, navode se osobe koje su ovlaštene potpisati rješenje.

Uz članak 32.

Odredbom se propisuje osnova za odlučivanje o naknadi troškova, naknada troškova u postupcima u kojima su sudjelovale stranke sa suprotnim interesima, slučajeve u kojima se primjenjuje načelo culpa, naknada troškova koji se odnose na ostvarivanje zajedničkih interesa te naknada troškova u slučajevima koji nisu izričito propisani.

Uz članak 33.

U stavku 1. propisuje se da meritorna odluka stječe svojstvo pravomoćnosti u skladu s odredbama zakona koji uređuje parnični postupak, a svojstvo ovršnosti u skladu s odredbama zakona koji uređuje postupak ovrhe i osiguranja. U stavku 2. propisuje se trenutak od kojeg odluke o pitanjima procesne naravi proizvode pravni učinak, s obzirom na oblik u kojem su donesene.

Uz članak 34.

Ovom odredbom propisano je da sud može odrediti da žalba nema suspenzivni učinak te je određeno kada nastupaju i do kada djeluju privremeni učinci rješenja protiv kojeg je podnesena žalba koja nema suspenzivni učinak. Nadalje, propisuje se kada i na čiju inicijativu se može izmijeniti odluka o privremenim učincima rješenja te tko je nadležan za donošenje takve odluke.

Uz članak 35.

Ovom odredbom određuje se da stranka ima pravo na žalbu protiv rješenja prvostupanjskog suda, kada se može podnijeti samostalna žalba, a kada se odluka može pobijati samo žalbom protiv odluke o glavnoj stvari.

Uz članak 36.

Ovom odredbom se propisuje rok za podnošenje žalbe i kome se žalba podnosi. Također je određeno da žalbu do pravomoćnosti rješenja može podnijeti i osoba koja nije kao stranka sudjelovala u postupku, niti je bila naznačena kao stranka tijekom postupka i kojoj rješenje nije bilo dostavljeno te da ona žalbu može podnijeti u roku u kojem žalbu može podnijeti stranka koja je sudjelovala u tom postupku, a kojoj je zadnjoj dostavljena odluka. Nakon pravomoćnosti rješenja, stranka koja nije sudjelovala u postupku, može podnijeti prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja.

Uz članak 37.

Ovom odredbom se propisuje kada se i kome dostavlja žalba na odgovor, u kojem roku se može podnijeti odgovor na žalbu, ovlaštenici podnošenja odgovora na žalbu, kao i kome se dostavlja podneseni odgovor na žalbu.

Uz članak 38.

Ovom odredbom propisuje se dopuštenost instituta beneficium novorum u drugostupanjskom izvanparničnom postupku. Stavak 1. sadrži načelnu odredbu kada će se uzeti u obzir nove činjenice i dokazi te propisuje iznimke. Stavkom 2. propisuje se pravilo u odnosu na činjenice i dokaze koji su već postojali u vrijeme zaključenja prvostupanjskog postupka, a stavkom 3. propisuju se slučajevi kada će se uzeti u obzir činjenice koje nisu postojale u vrijeme donošenja prvostupanjske odluke.

Uz članak 39.

Ovim člankom propisuju se slučajevi u kojima prvostupanjski sud ima remonstrativne ovlasti.

Uz članak 40.

Ovim člankom određuje se kada prvostupanjski sud dostavlja spis žalbenom sudu te kada poduzima prethodne radnje i provodi izvide.

Uz članak 41.

Propisuje se kada će žalbeni sud provesti usmenu raspravu te omogućiti strankama predlaganje dokaza koje je potrebno neposredno izvesti.

Uz članak 42.

Propisuju se osnove za odlučivanje žalbenog suda.

Uz članak 43.

Ovom odredbom propisuje se primjena odredaba zakona kojim se uređuje parnični postupak o granicama u kojima drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku odluku u povodu žalbe te

slučajevi u kojim žalbeni sud nije vezan za zahtjeve iz žalbe niti za iznesene činjenice i predložene dokaze u žalbi, kao i da se u tim slučajevima pobijana odluka može preinačiti i na štetu stranke koja je pobija.

Uz članak 44.

Ovom odredbom propisuje se odgovarajuća primjena odredaba zakona koji uređuje parnični postupak o odlukama u povodu žalbe protiv rješenja. Nadalje, propisuje se kada se nepravodobno podnesena žalba neće odbaciti, uređuje se postupanje drugostupanjskog suda u povodu žalbe protiv rješenja prvostupanjskog suda kojim je prihvatio žalbu protiv svoje odluke kada u povodu žalbe ukine to rješenje te se propisuje kada žalbeni sud može ukinuti ili preinačiti pobijano rješenje i sam odlučiti o glavnoj stvari.

Uz članak 45.

Propisuje se da se dopuštenost revizije protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak završen ocjenjuje prema odredbama zakona kojim se uređuje parnični postupak.

Uz članak 46.

Ovom odredbom propisuju se razlozi zbog kojih se može podnijeti prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja te se upućuje na odredbe zakona koji uređuje parnični postupak o ponavljanju postupka. Nadalje, propisuje se da kada sud koji je bio ovlašten po službenoj dužnosti pokrenuti postupak, može po službenoj dužnosti preinačiti ili ukinuti rješenje.

Uz članak 47.

Ovom odredbom propisuje se kakvu će odluku sud donijeti ako je prijedlog za preinaku ili ukidanje pravomoćnog rješenja osnovan, kada rješenje može biti preinačeno na štetu stranke koja traži preinaku, kada će sud odbiti prijedlog za preinaku ili ukidanje. Nadalje, propisuje se da preinaka ili ukidanje pravomoćnog rješenja nema povratni učinak prema trećim osobama koje nisu sudjelovale kao stranke u postupku prije pravomoćnosti.

Uz članak 48.

Propisuje se da se prisilna provedba odluke provodi prema odredbama zakona koji uređuje ovrhu i osiguranje.

Uz članak 49.

Ovom se odredbom određuje da javni bilježnici imaju izvornu nadležnost te da će sudovi javnim bilježnicima povjeriti provedbu izvanparničnog postupka u slučajevima izričito određenim ovim ili drugim zakonom. Nadalje, propisuje se da javni bilježnik radnje u postupku provodi po odredbama ovoga zakona, drugog zakona po kojima sud provodi taj postupak ili zakona koji uređuje javno bilježništvo. Također se propisuje postupanje javnog bilježnika kad u postupku pred njim dođe do spora o činjenicama i spora o pravu. S obzirom da javni bilježnik nije ovlašten riješiti spor o činjenicama, predmet prosljeđuje prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište, odnosno vraća ga sudu koji mu ga je povjerio. Propisuje se da je javni bilježnik ovlašten sam riješiti sporno pravno pitanje na

temelju nespornih činjenica ako su sve stranke i sudionici u postupku suglasni, a ako nisu suglasni predmet će proslijediti prvostupanjskom sudu na čijem je području njegovo sjedište.

Propisuje se da je javni bilježnik iznimno ovlašten odlučiti o osnovanosti prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u skladu s odredbama zakona koji uređuje postupak ovrhe ako je prijedlog za ovrhu uredan i dopušten. Dakle, javni bilježnik ovlašten je donijeti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave, odbiti prijedlog za ovrhu u cijelosti ili u dijelu.

Uz članak 50.

Ovom odredbom propisuje se postupanje javnog bilježnika povodom žalbe podnesene protiv njegovog rješenja u postupku koji je povjeren javnom bilježniku, koju javni bilježnik zajedno sa spisom dostavlja prvostupanjskom sudu koji mu je povjerio provedbu postupka. Propisuje se ovlast prvostupanjskog suda povodom žalbe koju mu je javni bilježnik dostavio, kao i kome prosljeđuje predmet, ako u okviru svojih ovlasti ne uvaži žalbu i ne preinači ili ukine pobijano rješenje. Također se propisuje ovlaštenje prvostupanjskog i drugostupanjskog suda u slučaju da ukinu pobijano rješenje javnog bilježnika pa tako prvostupanjski sud može sam riješiti predmet ili ga vratiti javnom bilježniku radi ponovnog rješavanja, a drugostupanjski sud može odlučiti hoće li predmet vratiti javnom bilježniku ili prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Uz članak 51.

Ovom odredbom propisuje se ovlaštenje javnog bilježnika da u postupku koji je povjeren javnom bilježniku donosi dopunsko rješenje i rješenje o ispravku rješenja koje je donio.

Uz članak 52.

Ovom odredbom propisuje se koji postupci će se povjeriti u rad javnom bilježniku kao povjereniku suda čime će se rasteretiti sudovi. Također je određeno da će se način dodjele predmeta u rad javnim bilježnicima, a koji predmeti se povjeravaju temeljem toga članka ili posebnih odredaba ovoga Zakona, kao i visina nagrade i naknade troškova javnim bilježnicima u tim postupcima, propisati pravilnicima koje donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Uz članak 53.

Ovom odredbom propisuje se da se sudske pristojbe ne plaćaju u izvanparničnim postupcima koje vode javni bilježnici, već samo u postupcima pred sudovima koji se pokrenu u povodu postupaka koje vode javni bilježnici i to prema propisima koji uređuju plaćanje sudskih pristojbi. Također je određeno da se u izvanparničnim postupcima koji su povjereni u rad javnim bilježnicima ne plaćaju javnobilježničke pristojbe

Uz članak 54.

Odredbom se određuje primjena odredaba ovoga Zakona koje uređuju proglašenje nestale osobe umrlom i dokazivanje smrti.

Uz članak 55.

Odredbom se propisuju pretpostavke za proglašenje nestale osobe umrlom. Točkom 1. stavka 1. ovoga članka određeno je da će se proglasiti umrlom osoba o čijem životu nije bilo nikakvih vijesti posljednjih pet godina, a od čijeg rođenja je proteklo sedamdeset godina, a ne šezdeset kako je to bilo uređeno dosadašnjim zakonskim odredbama, s obzirom na to da se životni vijek čovjeka produžio.

Uz članak 56.

Odredbom se za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti utvrđuje nadležnost općinskog suda na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imala prebivalište, općinskog suda na čijem području je imala posljednje boravište, kao i da će sud vođenje navedenih postupaka povjeriti javnom bilježniku prema službenom sjedištu na području nadležnog suda.

Uz članak 57.

Propisuje se tko je ovlašten za podnošenje prijedloga za proglašenje nestale osobe umrlom, kao i što sve takav prijedlog treba sadržavati.

Uz članak 58.

Propisuju se rokovi za pokretanje postupka za proglašenje nestale osobe umrlom.

Uz članak 59.

Propisuje se postupanje suda, odnosno javnog bilježnika u prethodnom postupku prilikom ocjenjivanja jesu li ispunjene pretpostavke za pokretanje postupka. Određeno je da će sud ili javni bilježnik od ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata pribaviti potvrdu iz Evidencije osoba nestalih u Domovinskom ratu ako je podnesen prijedlog za proglašenje umrlom osobe koja je nestala tijekom Domovinskog rata. Upis nestale osobe tijekom Domovinskog rata u tu evidenciju nije pretpostavka za pokretanje postupka za proglašenje nestale osobe umrlom.

Uz članak 60.

Određuje se kada će se objaviti oglas, sadržaj takvog oglasa, način na koji se objavljuje, obveza predlagatelja da uplati predujam prije objave u određenom roku, kao i pravne posljedice ako to ne učini.

Uz članak 61.

Ovom odredbom propisuju se uvjeti za određivanje ročišta, kakve sve odluke donosi sud, odnosno javni bilježnik, obvezni sadržaj takve odluke, kao i zakonske presumpcije u pogledu vremena smrti nestale osobe.

Uz članak 62.

Odredbom se propisuje tko su ovlaštenici za podnošenje žalbe protiv rješenja kojim se nestala osoba proglašava umrlom, kome se žalba podnosi te postupanje javnog bilježnika povodom podnesene žalbe.

Uz članak 63.

Odredbom se propisuje upis pravomoćnog rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom u maticu umrlih.

Uz članak 64.

Odredbom se propisuju pretpostavke za ukidanje ili izmjenu rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom u slučaju da je osoba koja je proglašena umrlom živa.

Uz članak 65.

Ovom odredbom se propisuje obavještanje o pokretanju postupka za ukidanje ili izmjenu rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

Uz članak 66.

Odredbom se propisuje postupak za dokazivanje smrti osobe čija se smrt ne može dokazati ispravom određenom zakonom koji uređuje državne matice u pogledu ovlaštenika za podnošenje prijedloga za utvrđenje smrti te osobe, kao i odgovarajuća primjena odredaba ovoga Zakona o proglašenju nestale osobe umrlom.

Uz članak 67.

Određuje se tko predumrljuje i snosi troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i postupka za dokazivanje smrti.

Uz članak 68.

Ovim je člankom predviđena mogućnost da svatko može tražiti da se pojedine stvari u njegovu vlasništvu, drugi pojedini dijelovi njegove imovine, posebne imovinske cjeline i cjelokupna imovina javno procijene i izlože javnoj prodaji čime se omogućuje unovčenje imovine. Dalje je određeno da prodaju mogu vršiti sudovi i javni bilježnici kao i razlozi za odbacivanje odnosno odbijanje provođenja prodaje.

Uz članak 69.

Ovom odredbom propisana je stvarna i mjesna nadležnost suda za dobrovoljnu procjenu i prodaju.

Uz članak 70.

Prijedlog za procjenu i prodaju može se umjesto sudu podnijeti javnom bilježniku sa sjedištem na području tog suda po izboru predlagatelja čime se daje mogućnost predlagatelju da sam izabere tko će vršiti prodaju.

Uz članak 71.

Ovom odredbom određeno je da ako odredbama ovoga Zakona ili odredbama nekog drugog zakona nije drukčije propisano, procjena i prodaja predmeta provest će se uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona koji uređuje ovrhu o procjeni i unovčenju predmeta ovrhe.

Uz članak 72.

Ovom odredbom propisuje se postupak u vezi s određivanjem vještaka, pravila u vezi s dostavom nalaza i mišljenja te očitovanja. Obavljena procjena nema pravnog učinka prema osobama kojima nije bilo omogućeno sudjelovati u postupku procjene radi zaštite trećih osoba.

Uz članak 73.

Ovom odredbom se propisuje postupak prodaje bez prethodne procjene na zahtjev predlagatelja. Navedeno je određeno jer predlagatelj slobodno može raspolagati svojom imovinom. Predviđena je samo jedna dražba, ako se ne predloži drugačije, radi bržeg okončanja prodaje.

Uz članak 74.

Ovim člankom je propisano na koja prava ne utječe dobrovoljna prodaja stvari.

Uz članak 75.

Ovim člankom je propisano postupanje sa zapisnikom nakon izvršene prodaje, rok i način polaganja kupovnine, vrijeme, mjesto i način predaje odnosno prijenosa predmeta prodaje kupcu te uvjeti uz koje će kupac steći vlasništvo odnosno kupljeno pravo te druge pretpostavke.

Uz članak 76.

Ovim su člankom predviđena pravila za predujmljivanje i konačno snošenje troškova kod dobrovoljne prodaje, uz pravilo da ako predlagatelj ne predujmi sredstva potrebna za pokriće troškova postupka u određenom roku, postupak će se obustaviti. Troškovi ne obuhvaćaju sudsku pristojbu i javnobilježničku nagradu.

Uz članak 77.

Odredbom se propisuje što sve može biti predmet sudskog i javnobilježničkog pologa.

Uz članak 78.

Odredbom se propisuje stvarna nadležnost za sudski polog za općinski sud, trgovački sud te javnog bilježnika.

Uz članak 79.

Odredbom se propisuje mjesna nadležnost za sudski polog.

Uz članak 80.

Odredbom se propisuju pravila tko i pod kojim uvjetima može izvršiti uvid u spis o sudskom pologu.

Uz članak 81.

Odredbom se propisuje da se o prijedlogu za osnivanje sudskog pologa i o drugim pitanjima koja se pojave tijekom postupka odlučuje rješenjem, kada ono treba biti obrazloženo, pravo na žalbu i ovlaštenja suda povodom podnesene žalbe.

Uz članak 82.

Odredbom se propisuju pravila na koji način javni bilježnik postupava povodom prijedloga za osnivanje javnobilježničkog pologa.

Uz članak 83.

Ovaj članak propisuje što prijedlog za osnivanje pologa treba sadržavati, što prijedlogu treba priložiti, odnosno druge pretpostavke potrebne za postupanje po prijedlogu.

Uz članak 84.

Ovim se člankom propisuje način postupanja suda u slučajevima ako je uplata na račun suda za polog izvršena prije podnošenja prijedloga za osnivanje pologa, odnosno ako drugi predmet bude poslan sudu prije podnošenja prijedloga za osnivanje sudskog pologa.

Uz članak 85.

Odredbom je propisano što rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa treba sadržavati, pravo na žalbu u slučaju sudskog pologa te postupanje sa pologom ako položena stvar ne bude predana u roku koji je za to određen. Također se određuje da će se u rješenju o osnivanju pologa odnosno javnobilježničkom zapisniku odrediti i predum koji predlagatelj treba uplatiti za pokriće troškova osnivanja, preuzimanja, čuvanja i predaje pologa, koji ne obuhvaćaju sudsku pristojbu i javnobilježničku nagradu te se određuje postupanje u slučaju da polog ne bude uplaćen.

Uz članak 86.

Propisuje se da se novac uplaćuje na račun kod banke koji će biti određen u rješenju o osnivanju pologa. Navedeni članak se odnosi na sudski polog, dok je javnobilježnički polog reguliran odredbama Zakona o javnom bilježništvu („Narodne novine“, br. 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09., 120/16. i 57/22.)

Uz članak 87.

Ovim se člankom propisuju odredbe o polaganju vrijednosnih papira, isprava i dragocjenosti prilikom osnivanja pologa, odnosno mogućnost određivanja procjene predmeta pologa.

Uz članak 88.

Propisuje se obavljanje poslova u vezi s vrijednosnim papirima za vrijeme trajanja pologa, ovisno o vremenskom trajanju pologa.

Uz članak 89.

Propisuje se postupanje s predmetima ovisno o tome mogu li se čuvati u sudskoj blagajni ili javnobilježničkom sefu te mogućnost vršenja procjene.

Uz članak 90.

Ovim se člankom propisuju pretpostavke kada se osniva polog da bi se dužnik oslobodio svojih obveza prema vjerovniku ili kada je polaganje obavljeno u korist drugih osoba ili tijela radi ostvarivanja određenih pravnih učinaka, u kojem slučaju će sud ili javni bilježnik bez odgode obavijestiti vjerovnika o osnivanju pologa, uplati novca ili polaganju predmeta.

Uz članak 91.

Ovim se člankom propisuje obveza suda ili javnog bilježnika da obavijeste drugi sud, javnog bilježnika ili tijelo o pologu koji se tiče ostavine, zaštite prava i dobrobiti djeteta ili uzdržavanja djeteta, kao i ako se polog tiče jamčevine koju treba položiti u vezi s kaznenim ili prekršajnim postupkom.

Uz članak 92.

Ovim se člankom propisuju pretpostavke za predaju pologa, dokazivanje ovlaštenja, kao i razlozi za odbijanje zahtjeva za njegovu predaju.

Uz članak 93.

Propisuje se sadržaj rješenja i javnobilježničke isprave o predaji pologa.

Uz članak 94.

Propisuje se sadržaj rješenja i javnobilježničke isprave o predaji pologa u slučajevima u kojima je polog osnovan na temelju prijedloga nadležnog tijela ili osobe s javnim ovlastima, kao i ovlasti suda i javnog bilježnika u tom slučaju.

Uz članak 95.

Ovim se člankom propisuje postupak kada se neka od osoba kojoj je omogućeno izjasniti se o zahtjevu za predaju pologa usprotivila predaji.

Uz članak 96.

Odredbom se propisuje mjesto predaje, odgovornost za predaju te postupanje banke i druge osobe kojoj je povjereno čuvanje pologa.

Uz članak 97.

Propisano je postupanje suda i javnog bilježnika u slučaju kada osoba u čiju je korist polog osnovan odbije u određenom roku preuzeti polog, odnosno postupak za vraćanje pologa predlagatelju, kao i za slučaj ako se predaja ne može obaviti prema rješenju odnosno javnobilježničkoj ispravi.

Uz članak 98.

Ovim se člankom propisuje postupak kada preuzimatelj pologa nije poznat te je predviđena mogućnost zakazivanja ročišta, pozivanje oglasom i upućivanje na parnicu kako bi se utvrdilo tko je ovlašten preuzeti polog.

Uz članak 99.

Ovim je člankom određen rok od pet godina od kad je trebalo zatražiti predaju pologa protekom kojeg prestaje pravo tražiti njegovu predaju. Gubitkom prava na predaju pologa, sva prava u vezi s pologom prelaze na Republiku Hrvatsku.

Uz članak 100.

Ovim je člankom propisan način na koji prava iz pologa prelaze na Republiku Hrvatsku, kao i postupanje sa stvarima u pologu koje su od osobite kulturne, umjetničke, povijesne i slične vrijednosti.

Uz članak 101.

Vezano za sudski poništaj isprava ovaj članak propisuje primjenu odredaba općeg dijela ovoga Zakona.

Uz članak 102.

Ovom odredbom određuje se koje isprave mogu biti predmet poništaja, a koje to ne mogu biti.

Uz članak 103.

Ovim je člankom propisana nadležnost trgovačkih i općinskih sudova u postupku radi poništaja (amortizacije) isprava. Predviđen je i upisnik poništajnih postupaka zbog sigurnosti u pravnom prometu kako bi zainteresirane osobe mogle dobiti informaciju za koje se isprave vodi postupak poništaja.

Uz članak 104.

Ovaj članak propisuje tko je ovlaštena osoba za podnošenje prijedloga za poništaj, što prijedlog treba sadržavati i što prijedlogu treba priložiti. Pravni interes za amortizaciju isprave može imati sud, javni bilježnik, pravna osoba koja pruža uslugu pohrane (arhiv, ostava i sl.), Financijska agencija koja pohranjuje osnove za plaćanje po kojima postupa i dr. Primjerice, u slučaju poplave u prostoru neke od navedenih osoba može doći do uništenja većeg broja

isprava te je u interesu tih osoba da se uništene isprave amortiziraju kako bi se umanjila ili spriječila šteta.

Uz članak 105.

Ovim je člankom propisano kome se dostavlja prijedlog, pravila o donošenju rješenja, kao i dostavi tog rješenja.

Uz članak 106.

Propisano je što oglas o pokretanju postupka treba sadržavati, kako će biti objavljen, rokovi za različite isprave te objava u Upisniku.

Uz članak 107.

Ovim je člankom propisan prekid zastarijevanja obveze iz isprave, ograničenja raspolaganja pravima iz isprave, pretpostavke oslobođenja od obveze, iznimke od tih pravila te rokovi.

Uz članak 108.

Ovim su člankom propisana ovlaštenja i obveze obveznika vezano za ispravu za koju je izdana zabrana plaćanja.

Uz članak 109.

Ovim je člankom propisano u kojim će se slučajevima postupak obustaviti uz obavijest sudionika.

Uz članak 110.

Propisana je mogućnost podnošenja prijave i prigovora trećih osoba, postupanje, kao i rokovi za njihovo ispitivanje, uz posebne odredbe kad se prijavi imatelj isprave.

Uz članak 111.

Ovim je člankom propisano postupanje nakon što oglasni rok protekne vezano za ponovno izjašnjenje obveznika te je određeno da će se postupak obustaviti ako je obveznik ispravu iskupio u cijelosti, uz predviđenu odgovornost ako je svojom krivnjom povrijedio zabranu plaćanja.

Uz članak 112.

Propisana je mogućnost daljnjih izviđaja, obveza prekida postupka do pravomoćnog okončanja parnice koja se vodi radi ostvarenja prava na ispravu, sadržaj, učinak, dostava i postupanje po rješenju o poništaju.

Uz članak 113.

Ovim su člankom propisani učinci poništaja na način da rješenje o poništaju zamjenjuje poništenu ispravu dok se ne izda nova isprava te prava koja osoba koja je ishodila poništaj

može ostvarivati. Da bi se pretpostavke iz stavka 2. mogle ostvariti, odnosno da osoba koja je ishodila poništaj može na temelju tog rješenja ostvarivati prema obvezniku (izdavatelju) sva prava koja proistječu iz te isprave sud bi trebao u rješenje o poništaju unijeti sve potrebne sastojke za postupanje po poništenoj ispravi.

Uz članak 114.

Ovim je člankom propisano postupanje javnog bilježnika kada nestane isprava koja glasi na donositelja, a koja se može sudski poništiti.

Uz članak 115.

Ovim su člankom propisana prava kada nestanu ili su uništeni pojedini kuponi za isplatu kamata, rente ili udjela u dobiti, odvojeni od glavne isprave, a ne mogu se poništiti.

Uz članak 116.

Ovim su člankom propisane posebne odredbe za isprave koje se obnavljaju (talone).

Uz članak 117.

Stavkom 1. utvrđuje se ovlast suda da na inicijativu stranaka u zakonom propisanim slučajevima obavlja imenovanja o kojemu se stranke nisu suglasile ili svojom odlukom nadomješta izostalu suglasnost stranaka o određivanju roka ili poduzimanju druge radnje. Stavkom 2. ostvaruje se načelo saslušanja stranaka. Stavkom 3. propisuje se mogućnost određivanja ročišta u slučajevima u kojima odgovarajuću radnju treba hitno poduzeti, kao i postavljanja privremenog zastupnika ako strankama koje nisu predložile poduzimanje radnje nije moguće obaviti dostavu ili ako ih nije moguće obavijestiti o ročištu na koje su pozvane ili ako su nepoznate adrese ili inače nepoznate.

Uz članak 118.

Odredbom ovoga članka propisuje se kada sud donosi odluku o predloženoj radnji, način dostave te odluke, ovlast suda da pravne učinke takve odluke vezuje uz rok i ispunjenje dodatnih pretpostavki, kao i da će sud odrediti hoće li žalba imati karakter samostalnog ili nesamostalnog pravnog lijeka.

Uz članak 119.

Ovom odredbom propisuju se pravila po kojima će se dovršiti postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona. Stavkom 2. ovoga članka propisana je primjena određenih odredbi ovoga Zakona na postupke koji su pokrenuti prije njegova stupanja na snagu, a primjena navedenih odredbi neće utjecati na prava stranaka jer se radi o procesnim odredbama, kojima će se postići rasterećenje sudova i ubrzati postupanje u predmetima u kojima do stupanja na snagu Zakona nije poduzeta niti jedna radnja.

Uz članak 120.

Ovom odredbom se određuje primjena odredaba ovoga Zakona o gubitku prava na predaju pologa i likvidaciji pologa na polog koji je osnovan prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 121.

Odredbom se propisuje rok za donošenje pravilnika propisanih ovim Zakonom i rok za uspostavu Upisnika poništajnih postupaka.

Uz članak 122.

Odredbom se propisuje prestanak važenja propisa i pravila koji su se primjenjivali prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 123.

Odredbom se propisuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOMOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U Hrvatskom saboru nakon rasprave o Prijedlogu zakona o izvanparničnom postupku, na sjednici održanoj 31. ožujka 2022. godine donesen je Zaključak kojim se prihvaća Prijedlog te se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni u raspravi upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona o izvanparničnom postupku. Razlike između rješenja koja se predlažu Konačnim prijedlogom zakona o izvanparničnom postupku u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona su manje jezične i nomotehničke izmjene kojima su u pretežnom dijelu usvojene primjedbe Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora u člancima 1., 2., 3., 4., 5., 6., 8., 11., 15., 20., 23., 27., 29., 31., 32., 36., 44., 46., 48., 49., 54., 57., 59., 66., 72., 83., 90., 92., 95., 100., 106., 108., 115., 117. i 122. Primjedba Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora kojom se predlaže da se u članku 116. broj piše znamenkom prihvaćena je u članku 114. obzirom da člankom 116. nije propisan broj.

Nadalje, izvršeni su jezični i nomotehnički ispravci sukladno primjedbama Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske u članku 44. stavku 2. te člancima 119. i 122.

Izvršeni su jezični ispravci sukladno primjedbama Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike u člancima 61., 62. i 65.

Osim toga, izvršeni su jezični i nomotehnički ispravci u odredbi članka 8. na način da je brisan stavak 3. jer je člankom 4. Zakona o javnom bilježništvu („Narodne novine“, br. 78/93., 29/94., 162/98., 16/07., 75/09., 120/16. i 57/22., dalje: ZJB) propisano da je javni bilježnik ovlašten zastupati stranke u nespornim stvarima pred sudovima i drugim javnim tijelima ako su te stvari u neposrednoj vezi s njegovom ispravom u kojem se slučaju na javnog bilježnika na odgovarajući način primjenjuju odredbe o odvjetniku kao punomoćniku. U članak 49. stavak 3. dodane su odredbe koje određuju da javni bilježnik radnje u izvanparničnim stvarima provodi u skladu sa odredbama zakona koji uređuje javno bilježništvo. Kako javni bilježnik donosi rješenja samo u postupku koji mu je povjeren od suda, u članku 50. i 51. izričito je naglašeno, radi pravne sigurnosti, da se navedenim

člancima uređuje postupanje javnog bilježnika samo u povjerenim postupcima. U članku 52. brisana je odredba kojoj se povjeravaju u rad postupak povodom prijedloga za sporazumni razvod braka bračnih drugova koji nemaju zajedničko maloljetno dijete i prijedloga za sporazumni raskid životnog partnerstva ako u životnoj zajednici ne živi maloljetno dijete te je dodana odredba kojim se određuje da će ministar nadležan za poslove pravosuđa propisati pravilnikom visinu nagrade i naknade troškova javnog bilježnika kao povjerenika suda za poslove povjerene ovim Zakona. Javnobilježničke pristojbe mogu se naplatiti samo ako je izričito propisano, međutim radi pravne sigurnosti, dodan je članak 53. stavak 2. koji određuje da se u izvanparničnim postupcima koji su povjereni u rad javnim bilježnicima ne plaćaju javnobilježničke pristojbe te je zbog toga izmijenjen i raniji stavak 2. istoga članka, sada stavak 3. Radi pojašnjenja članci 68., 75., 82., 85., 87., 88., 89., 91., 92., 93., 94., 96., 97., 99., 100. i 116. izmijenjeni su na način da je točno navedeno o kakvoj javnobilježničkoj ispravi se radi, odnosno navedeno je da se radi o javnobilježničkom zapisniku. Članci 72., 87. i 89. izmijenjeni su na način da su brisane odredbe o sudskim procjeniteljima. Radi pojašnjenja u članku 75. stavku 5. dodano je da je kupac dužan položiti kupovninu na poseban račun u postupku koji provodi javni bilježnik. Radi jasnijeg izričaja stavak 1. članka 76. razdvojen je u dva stavka, te su brisani dosadašnji stavci 2. i 4. istoga članka. Odredba članka 80. je izmijenjena na način da se odnosi samo na sudski polog jer je pravo uvida u spis o javnobilježničkom pologu regulirano odredbama članka 93. i 97. ZJB-a. U članku 85. radi pravne sigurnosti dodano je da rješenje odnosno javnobilježnički zapisnik o osnivanju pologa treba sadržavati i upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja roka iz članka 99. U člancima 87. i 89. pojašnjeno je da sudac, sudski savjetnik odnosno javni bilježnik može prisustvovati procjeni pologa, a mora prisustvovati predaji pologa. Nadalje, izvršeni su jezični i nomotehnički ispravci u odredbama članaka 103., 112. i 121.

V. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora iznijeti su sljedeći prijedlozi u odnosu na sadržaj i tekst Prijedloga zakona.

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora nekoliko saborskih zastupnika iznijelo je prijedlog da se predmetnim Zakonom o izvanparničnim parničnom postupku detaljnije propišu pravila za postupanje javnih bilježnika. Navedeni prijedlozi se ne mogu prihvatiti jer su odredbe u dovoljnoj mjeri normirane općim dijelom zakona kao i posebnim zakonima (Obiteljski zakon, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i dr.).

Nadalje, u raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora nekoliko saborskih zastupnika iznijelo je prijedlog da se predmetnim zakonom javnim bilježnicima ne povjeri postupanje u pojedinim izvanparničnim predmetima. Navedeni prijedlog ne može se prihvatiti jer se javnim bilježnicima povjerava postupanje u izvanparničnim postupcima proglašenja nestale osobe umrlom i dokazivanja smrti, uređenja međa ako su stranke podnijele sporazumni prijedlog za uređenje međe te razvrgnuća suvlasničke zajednice ukoliko su stranke podnijele sporazumni prijedlog za razvrgnuće suvlasničke zajednice čime će se u okviru provođenja izvanparničnih postupaka osigurati brzo, kvalitetno i učinkovito ostvarivanje prava svih građana te zajamčiti pravna sigurnost, uz istovremeno rasterećenje sudova. Ističe se da je protiv odluke javnog bilježnika kao povjerenika suda u izvanparničnim postupcima osigurana pravna zaštita kroz pravo stranaka na pravni lijek o kojem odlučuje sud.

Odbor za pravosuđe Hrvatskoga sabora je u raspravi na sjednici Odbora istaknuo da bi predlagatelj do drugog čitanja zakona trebao raspraviti pitanje prakse u zemljišnim knjigama u odnosu na problematiku hipoteka i upisa starih preko pedeset godina. Pitanje prakse u zemljišnim knjigama u odnosu na problematiku hipoteka i upisa starih preko pedeset godina je uređeno člancima 162. i 163. Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, br. 63/19. i 128/22.). Navedenom prijedlogu nije moguće udovoljiti jer će se navedeno pitanje raspraviti i ako se utvrdi potreba dorade navedenog instituta, isti će se propisati Zakonom o zemljišnim knjigama.

Nije prihvaćena primjedba Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora u odnosu na članak 122. iz razloga što Zakon o sudskom vanparničnom postupku („Službene novine Kraljevine Jugoslavije“, broj 45/34.) nije preuzet u pravni sustav Republike Hrvatske već se u Republici Hrvatskoj primjenjuju pravna pravila iz navedenog Zakona temeljem Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 6. travnja 1941. godine („Narodne novine“, broj 73/91.).